

Kerkenbeleidsplan Meise.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

INHOUDSTAFEL

p..2

INLEIDING

- inleiding p.6
- begrippen p.7

KERKELIJKE STRUCTUUR

- 1. Niveaus p.10
- 2. Kerkfabrieken p.11
- 3. Financiële tegemoetkomingen p.14

ACTUELE MISVIERINGEN

p. 15

EIGENDOMSREGELING

p. 16

SITUERING KERKGEBOUWEN -FICHE PER KERKGEBOUW

- 1. St. Kwintinus Imde
  - 1.1. Identificatie p.19
  - 1.2. Beschrijving p.20
  - 2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving p.22
  - 2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie p.22
- 2. St Martinus Meise in Meise
  - 2.1. Identificatie p.23
  - 2.2. Beschrijving p.24
  - 2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving p.28
  - 2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie p.29
- 3. Onze Lieve Vrouw Booschap in Meuzegem
  - 3.1. Identificatie p.30
  - 3.2. Beschrijving p.31

3.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	p.33
3.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	p.34
4. Sint Stefanus in Oppem		
4.1.	Identificatie	p.35
4.2.	Beschrijving	p.36
4.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	p.38
4.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	p.39
5. Sint Medardus en Gilardus in Rossem		
5.1.	Identificatie	p. 40
5.2.	Beschrijving	p. 41
5.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	p. 44
5.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	p. 44
6. Sint Brixius in Sint Brixius-Rode		
6.1.	Identificatie	p. 45
6.2.	Beschrijving	p. 46
6.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	p. 48
6.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	p. 49
7. Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans in Westrode.		
7.1.	Identificatie	p.50
7.2.	Beschrijving	p.51
7.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	p.52
7.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	p.52
8. Sint Laurentius en Gorik in Wolvertem		
8.1.	Identificatie	p.53
8.2.	Beschrijving	p.54
8.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	p.57
8.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	p.57
9. Kapel Onze Lieve Vrouw der Kranken (Boskapel) in Imde ..		
9.1.	Identificatie	p.58
9.2.	Beschrijving	p.59
9.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	p.61
9.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	p.62
10. Kapel Sint Eligius (St Elooi) in Meise		
10.1.	Identificatie	p.63
10.2.	Beschrijving	p.64
10.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	p.66

10.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	p.66
11.	Kapel van Amelgem in Oppem	
11.1.	Identificatie	p.67
11.2.	Beschrijving	p.68
11.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	p.70
11.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	p.71
NAAR EEN TOEKOMSTVISIE		
	Algemeen	p.71
	Specifiek	p.71
BESLUIT		
		p.74
BIJLAGE:: overzicht geraadpleegde bronnen		
	Eigendomstitels	p.74 p.76

INLEIDING

Inleiding

Elke gemeente moet een actueel kerkenbeleidsplan opmaken dat moet worden goedgekeurd. Dat is zo bepaald in het artikel 33/2 van het erediensdecreet van 7 mei 2004.

'Actueel' betekent dat het kerkenbeleidsplan niet ouder is dan zes maanden bij indiening van de meerjarenplanning van de kerkfabrieken.. 'Goedgekeurd' betekent ondertekend door de bisschop en vastgelegd in een gemeenteraadsbesluit met de nieuwe gemeenteraad.

Ingevolge het invoegen van artikel 33/2 van het decreet dient het kerkenbeleidsplan ten minste om de zes jaar herzien te worden. Vanaf 2025 is een kerkenbeleidsplan verplicht om subsidies of premies voor zowel beschermde kerken (agentschap Onroerend Erfgoed) als niet-beschermde kerken (agentschap Binnenlands Bestuur) te krijgen.

Het opstellen van een kerkenbeleidsplan verloopt volgens een vastgesteld stappenplan (Bron: Parcum): 1. Er wordt een pastoraal plan opgesteld: Een pastoraal plan is een beginvoorwaarde om met een kerkenbeleidsplan van start te kunnen gaan. In dit plan bepaalt de pastorale ploeg welke pastorale activiteiten in welke kerken zullen doorgaan. Hieruit kan afgeleid worden voor welke kerken een gedeeltelijke of volledig nieuwe bestemming wenselijk is.

2. Er wordt een werkgroep samengesteld: Bij de opmaak van een kerkenbeleidsplan gaan vertegenwoordigers van het Centraal Kerkbestuur en het gemeentebestuur met elkaar in overleg. Een intensieve dialoog tussen deze partijen is cruciaal. Beide partijen koppelen ook regelmatig terug met hun achterban.

3. Een ontwerp van kerkenbeleidsplan wordt opgesteld, rekening houdend met de opties genomen in het pastoraal plan.

4. Een definitief plan wordt opgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan het bisdom en de gemeenteraad, om daarna te worden voorgelegd aan de Vlaamse overheid (Agentschap Onroerend Erfgoed).

Het Eredienstendecreet legt criteria op waaraan een kerkenbeleidsplan dient te voldoen:

“Het kerkenbeleidsplan bevat minstens al de volgende gegevens:

1° een beschrijving van de betrokken kerken, met hun cultuurhistorische waarde, hun beschermingsstatuut en hun bouwfysische toestand;

2° informatie over de eigendomstoestand;

3 de situering van elke kerk in zijn ruimtelijke omgeving;

4° een beschrijving van het actuele gebruik en de actuele functie van de betrokken kerken;

5° een onderbouwde visie op het toekomstige gebruik en de toekomstige functie van de betrokken kerken, inclusief een plan van aanpak over de wijze waarop de toekomstige invulling (eredienst, valorisatie, medegebruik, neven- en herbestemming) kan worden gerealiseerd.”

Begrippen

PAROCHIEKERK

Een parochiekerk staat ter beschikking van een plaatselijke geloofsgemeenschap die deel uitmaakt van de katholieke Kerk. De parochiekerk is er voor gebed, bezinning, liturgie en sacramentele vieringen. Daarnaast kan de plaatselijke geloofsgemeenschap de parochiekerk ook gebruiken voor bijvoorbeeld catechese of diaconie.

In het wetboek van kerkelijk recht wordt het kerkgebouw omschreven als een 'gewijd gebouw bestemd voor de goddelijke eredienst, waartoe de gelovigen recht van toegang hebben om de goddelijke eredienst voornamelijk openbaar uit te oefenen'. Het kerkgebouw is dus een gewijd gebouw dat voornamelijk bestemd is voor de publieke eredienst en staat overigens ook open voor andere vormen van toewijding aan God, door gebed, meditatie en devotie.

Algemeen wordt aangenomen dat iedere parochie een parochiekerk heeft. Door samenvoeging van parochies heeft de nieuwe pastorale zone meer dan één kerk, waartegen op zich ook geen bezwaar bestaat.

Enkel met een actueel kerkenbeleidsplan kan beroep gedaan worden op subsidies voor niet-beschermde kerken van het agentschap Binnenlands Bestuur en voor beschermde kerken van het agentschap Onroerend Erfgoed. Om in aanmerking te komen voor een verhoogde erfgoedpremie moet een rooms-katholiek eredienstgebouw beschermd als monument in het actuele kerkenbeleidsplan aangeduid zijn voor een ruimer gebruik dan louter de eredienst. Dit kan gaan om valorisatie, medegebruik, nevenbestemming of herbestemming

VALORISATIE

'Valorisatie' zijn die initiatieven die, met respect voor het normale gebruik van de parochiekerk, de betekenis van het kerkgebouw versterken en bevorderen. Daarbij benadruk je niet alleen de religieuze, maar ook de culturele, historische en kunsthistorische, architecturale en/of landschappelijke waarde. De initiatieven vullen de liturgie en bezinning aan of krijgen een plaats ernaast. Daarbij kan gedacht worden aan kunsthistorische rondleidingen, concerten, voordrachten, conferenties of tijdelijke tentoonstellingen. Ook de kerk 'buiten de uren' openstellen valt onder valorisatie.

MEDEGEBRUIK

Het kerkgebouw kan eveneens opengesteld worden voor religieuze activiteiten van andere katholieke of christelijke geloofsgemeenschappen; desgevallend wordt gesproken over "medegebruik".

NEVENBESTEMMING

Als er nog religieuze activiteiten plaatsvinden in de parochiekerk, maar die te groot is voor de plaatselijke geloofsgemeenschap, kan een nevenbestemming overwogen worden. Er is een onderscheid tussen multifunctioneel gebruik en gedeeld gebruik. Een nevenbestemming kan

zowel in ruimte als in tijd.

Multifunctioneel gebruik

Multifunctioneel gebruik is een nevenbestemming in de tijd. Op momenten dat er geen religieuze activiteiten in de kerk plaatsvinden, kunnen andere organisaties het gebouw gebruiken. Dit gebruik dient dan wel te stroken met de sacrale hoofdbestemming van het gebouw. Bijvoorbeeld een fanfare die de kerk af en toe gebruikt als repetitieruimte, of een school die de kerk tijdelijk als extra klaslokaal benut.

Gedeeld gebruik

Gedeeld gebruik is een nevenbestemming in de ruimte. Door architecturale aanpassingen te doen in het kerkgebouw, wordt een kleinere liturgische ruimte gecreëerd. Daarnaast is er ruimte voor één of meerdere lokalen met een andere, (semi-)permanente invulling. Bij gedeeld gebruik zijn de liturgische ruimte en de andere ruimtes bouwkundig van elkaar gescheiden.

HERBESTEMMING

Wanneer een parochiekerk niet meer voor religieuze activiteiten in aanmerking komt, kan de bisschop ze definitief aan de eredienst onttrekken. Het kerkgebouw krijgt dan een nieuwe functie. Alleen de bisschop kan beslissen om een parochiekerk definitief aan de eredienst te onttrekken. Daarbij zal hij aangeven welke bestemming het gebouw in de toekomst kan krijgen. De nieuwe bestemming mag niet onwaardig zijn, gelet op de oorspronkelijke bestemming van het gebouw.

Naast de parochiekerken zijn er “de gebouwen van de eredienst”.

Onder “andere gebouwen van de eredienst” vallen de sites waar regelmatig een liturgische plechtigheid (misviering) doorgaat, denk aan grote kapellen, maar ook andere sites kunnen worden beschouwd als een gebouw van de eredienst.

Pastorieën kunnen eveneens “gebouwen van de eredienst” zijn en worden opgenomen in het pastorieënplan. Dit wordt, voor zover nodig, bevestigd door art 2 van het decreet houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst en gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria d.d. 12/07/2013.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt door een werkgroep waarin vertegenwoordigers van de gemeente en vertegenwoordigers van het centraal kerkbestuur aanwezig waren en is het resultaat van diverse overlegmomenten binnen deze werkgroep.

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Meise:

- 1) Parochiekerk van Imde, St. – Kwinten, Barbierstraat z. n. 2de afdeling, sectie C nr 210,

- 2) Parochiekerk van Meise, St. – Martinus, Brusselse steenweg z.n. 1ste afdeling, sectie G nr 0112,
- 3) Parochiekerk van Meuzegem, O.L. Vrouw Boodschap, Meusegemstraat 70 2de afdeling, sectie E nr 0130,
- 4) Parochiekerk van Oppem Sint - Stefaan, Oppemkerkstraat 1 2de afdeling, sectie E nr 0130,
- 5) Parochiekerk van Rossem St. – Medardus en St. – Gildardus, Rossemdorp z.n. 2de afdeling, sectie D nr.271b,
- 6) Parochiekerk van St.-Brixius-Rode, St.-Brixius, 's Herenweg z.n. 1ste afdeling, sectie D nr 285,
- 7) Parochiekerk van Westrode, O.L. Vrouw van de H. Rozenkrans, Jan Hammeneckerstraat z.n. 2de afdeling, sectie B nr.318 K,
- 8) Parochiekerk van Wolvertem, St.- Laurentius, Gemeenteplein 1 2de afdeling, sectie F nr 0617,
- 9) Kapel Onze Lieve Vrouw Behoudenis der Kranken, Drijpikkelstraat z.n. 2de afdeling, sectie A nr 651a,
- 10) Kapel Sint Eligius (Elooi), Hasseltbergstraat z.n. 1ste afdeling, sectie F nr 34a, 5;

Deze gebouwen werden ook reeds opgenomen in het kerkenbeleidsplan dat werd goedgekeurd door de gemeenteraad van 20 september 2021.

- 11) Kapel van Amelgem, Amelgemstraat 2+, 1860 Meise 1ste afdeling, sectie H nr. 147a, 50° 55' 35.8" N, 4° 18' 44.3"

Omwille van de bedevaartfunctie, het occasioneel plaatsvinden van een eucharistieviering en de belangstelling van het publiek (voornamelijk wandelaars en fietsers) wordt deze kapel mee opgenomen in het huidig kerkenbeleidsplan. Dit heeft tot gevolg dat de mogelijkheid ontstaat om een subsidie te verkrijgen voor de restauratie van deze kapel. De opname gebeurt met de uitdrukkelijke verbintenis vanuit het Centraal Kerkbestuur en de kerkfabriek van Meise, eigenaar van deze kapel, dat de volledige investeringskost voor de restauratie van de kapel en de onderhoudskost door hen gedragen wordt of door de werkgroep via crowdfunding. Het gemeentebestuur wordt uitdrukkelijk vrijgesteld van enige kost met betrekking tot deze kapel.

Vastgesteld dient te worden dat er zich in de gemeente Meise nog kapellen/ gebouwen die beschouwd kunnen worden als "gebouwen van de erediensten" bevinden maar gezien deze niet opgenomen zijn in het pastoraal plan, worden deze ook niet opgenomen in huidig kerkenbeleidsplan.

In vergelijking met de kerkenbeleidsplannen uit het verleden dient in de nieuwe kerkenbeleidsplannen vanaf 2025 de eigendomstoestand van de kerken vermeld te worden. Het onderdeel 'architecturale mogelijkheden' is vanaf 2025 optioneel.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de

actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzicht opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en voor zover reeds gekend het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Alvorens over te gaan tot de concrete voorstelling van het kerkenbeleidsplan is het aangewezen een overzicht en toelichting te geven van de organisatie van de kerkelijke instellingen en de taken van de kerkelijke overheden en de rol van het Lokaal Bestuur.

KERKELIJKE STRUCTUUR

1.Niveaus

Burgerrechtelijk gezien zijn er drie niveaus :

De kerkfabrieken vertegenwoordigd door het Centraal kerkbestuur

De stichting Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen

De VZW parochiezalen Noord-West Brabant

De **stichting Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen**, is de opvolger van de VZW VPW (Vereniging van Parochiale Werken) ; dit is een overkoepelend orgaan belast met de organisatorische en financiële kant van de werking. De stichting beheert alle domeinen die niet tot de bevoegdheid van de kerkfabriek behoren. Het doel is om, naast het beheer van de eigendommen van de stichting (o.a. scholen, jeugdlokalen, zalen), de pastorale werkingen mogelijk te maken (evangelisatie, geloofsverdieping, diaconie, geloofsgemeenschap).

Pastorale zone Kiemkracht Meise

Een pastorale zone is een verzameling van bestaande parochies en andere geloofsgemeenschappen met het oog op eenheid in de pastorale werking. De Pastorale Zone Kiemkracht Meise is de pastorale eenheid, een samenwerkingsverband van de parochies Imde - Sint-Kwinten, Meise - Sint-Martinus, Meuzegem - Onze-Lieve-Vrouw-Boodschap, Oppem - Sint-Stefanus (+ Kapel Van Amelgem), Rossem - Sint-Medardus en Sint-Gildardus, Sint-Brixius-Rode - Sint Brixius, Westrode - Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Rozenkrans en Wolvertem - Sint-Laurentius.

Elke pastorale zone is autonoom en heeft lokaal beslissingsrecht.

Het bestuur van de zone berust bij de stuurgroep (zoneploeg) en specifieke groepen (materieel beheer, communicatie, liturgie, ouderenpastoraal, ..)

De VZW parochiezalen Noord-West Brabant

De VZW Parochiezalen Noord-West-Brabant is ontstaan na het verdwijnen van de VPW afdelingen (nu stichting). De uitbating van parochiezalen, zowel deze die eigendom zijn van de stichting als deze die eigendom zijn van een kerkfabriek, werd ondergebracht onder deze VZW. Omwille van de regelgeving rond PEPPOL waar facturen naar een ondernemingsnummer verzonden worden is deze overkoepelende VZW verplicht om op te splitsen in afzonderlijke VZW's per zaal. Dit wil zeggen dat voor de parochiezalen gelegen in de gemeente Meise telkens een VZW opgericht is of zal opgericht worden.

2. Kerkfabrieken

Het ontstaan van de kerkfabrieken heeft een lange geschiedenis, die teruggaat tot het keizerlijk decreet van 30 december 1809 onder het bewind van Napoleon en het concordaat van 1801. Die voorgeschiedenis past in een breder tijdsverloop in de relatie tussen kerk en staat. Een uitvoerige beschrijving ervan valt buiten het bereik van deze conceptnota. Te noteren valt evenwel dat enkele principes uit de huidige relatie tussen kerkfabrieken en lokale overheden stammen uit die historische akkoorden. Zo werden destijds gebouwen ter beschikking gesteld van de eredienst en werd bepaald dat de overheid belast is met het onderhoud ervan. De decretale grond van de huidige werking en financiering van de kerkfabrieken is te vinden in het decreet van 7 mei 2004¹ betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten. In dat decreet worden de werking, de samenstelling, de taken, de financiële verplichtingen en de relatie met de lokale overheid beschreven.

2.1. Statuut, opdracht, bevoegdheden.

Sinds de staatshervorming in België behoort de erkenning van de plaatselijke kerkgemeenschappen en van de kerkfabrieken tot de bevoegdheden van de gewesten. Krachtens deze bevoegdheid komt het de gewesten toe te bepalen hoe de erkenning van deze plaatselijke gemeenschappen gebeurt en hoe de kerkfabrieken die belast zijn met het beheer van hun tijdelijke middelen moeten functioneren.

Zo kwam er in het Vlaamse gewest het *decreet van 7 mei 2004* betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten. Dit decreet trad in werking op 1 maart 2005, met uitzondering van het gedeelte dat betrekking heeft op het financieel beheer (art. 41-56) waarvan de toepassing werd verschoven naar een latere datum (ten laatste 1 januari 2007). De eerdere wetgeving (voornamelijk het *keizerlijk decreet van 30 december 1809*) blijft nog steeds van toepassing voor de materies die niet door het recent decreet worden geregeld.

De erkenning van de plaatselijke kerkgemeenschappen tenslotte wordt geregeld door het *besluit van de Vlaamse regering van 30 september 2005*.

Het eredienstdecreet voorziet per erkende entiteit (de parochie) een lokaal bestuur: een openbare instelling (de kerkfabriek) met rechtspersoonlijkheid. Een kerkfabriek wordt bestuurd door een kerkraad.

De kerkfabriek is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. De zetel van de kerkfabriek wordt bepaald door de kerkraad.

De kerkfabriek is belast met de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken.

De kerkfabriek is belast met het onderhoud en de bewaring van de kerk of kerken van de parochie en met het beheer van de goederen en de gelden die eigendom zijn van de kerkfabriek of die bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst in de parochie.

De kerkraad beslist over alle handelingen van bewaring, beheer en van beschikking van de goederen en de gelden die toebehoren aan de kerkfabriek of die ter beschikking zijn gesteld van de eredienst, en stelt de voorwaarden vast volgens welke daden van beheer en van beschikking kunnen worden gesteld. De kerkfabriek moet waken dat de ruimtes die ter beschikking gesteld worden aan de eredienst degelijk worden onderhouden opdat de bediener van de eredienst er effectief een goed gebruik van zou kunnen maken. Het onderhoud en de (noodzakelijke) herstellingen aan de kerk, de pastorie en het andere onroerend patrimonium is aan haar zorg toevertrouwd.

De kerkfabriek moet door zijn kerkraad optreden als een goed huisvader. Dit wil zeggen dat ze de best mogelijke oplossing moet zoeken binnen haar mogelijkheden om het patrimonium van de kerkfabriek te onderhouden en te bewaren voor latere generaties of voor de gemeenschap. Streven naar kostenbesparende maatregelen maken ook deel van haar takenpakket uit. Tevens moet de kerkfabriek waken over de materiële omstandigheden die het behoud van de waardigheid van de eredienst verzekeren. De omstandigheden die door een doorsnee persoon als normaal worden ervaren, is de leidraad.

In de gemeente Meise zijn er twee kerkfabrieken :

- de kerkfabriek "Sint-Laurentius" met zetel te 1861 Meise (Wolvertem), Oppemstraat 10 - ingeschreven in het Register van Rechtspersonen onder het nummer 0211.339.145;

Met voorzitter: Gilbert Hoogsteyns, secretaris: Jos Booghmans, penningmeester: Frank Van Ransbeeck en leden: Greetje Leon en Patrick Roelands. Deken Dirk de Gendt is de vertegenwoordiger van de inrichtende macht.

en

- de kerkfabriek "Sint-Martinus" met zetel te 1860 Meise, Brusselsesteenweg 5 - ingeschreven in het Register van Rechtspersonen onder het nummer 0211.161.575;

Met voorzitter: Jan Stallaert, secretaris: Daniël Cuypers, penningmeester: Lodewijk Verdoodt en leden: Pierre Verbrugge en Lieve Verboven. Deken Dirk de Gendt is de vertegenwoordiger van de inrichtende macht.

en werd bijgevolg een Centraal Kerkbestuur opgericht.

Centraal Kerkbestuur.

In de gemeenten waar twee of meer parochies van de rooms-katholieke eredienst erkend zijn, waarvan de hoofdkerk gelegen is op het grondgebied van de gemeente, moet een centraal kerkbestuur worden opgericht.

Het Centraal Kerkbestuur is het aanspreekpunt voor de gemeentelijke overheid.

Voorzitter: Gilbert Hoogsteyns
Secretaris: Patrick Roelants
Leden: Jan Stallaert, Daniël Cuypers (expert)
Dirk de Gendt, vertegenwoordiger inrichtende macht

Het Centraal Kerkbestuur is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. De bevoegdheden van het Centraal Kerkbestuur worden geregeld in artikel 32 van het Eredienstendecreet : *“Het centraal kerkbestuur is bevoegd voor de volgende aangelegenheden:*

1° het gecoördineerd indienen bij de gemeente-overheid van een meerjarenplan van de kerkfabrieken en de wijzigingen van het plan;

2° het gecoördineerd indienen bij de gemeente-overheid van het budget van de kerkfabrieken en de budgetwijzigingen;

3° het gezamenlijk indienen bij de gemeenteoverheid van de jaarrekeningen van de kerkfabrieken;

4° het vaststellen van de bijdrage in de werkingskosten van het centraal kerkbestuur ten laste van de kerkfabrieken;

5° het aanwerven van personeel van het centraal kerkbestuur en het ter beschikking stellen van dat personeel aan de kerkfabrieken;

6° het verlenen van administratieve en technische ondersteuning bij de werking van de kerkfabrieken;

7° de indeplaatsstelling van een in gebreke blijvende kerkfabriek voor het indienen van het meerjarenplan, het budget en de budgetwijzigingen.

8° het coördineren van het beleid van de kerkfabrieken van de gemeente, in het bijzonder het beleid met betrekking tot het roerend en onroerend patrimonium van de kerkfabrieken van de gemeente, met inbegrip van het bepalen van de prioritaire investeringen;

9° de bevoegdheden die gedelegeerd zijn met toepassing van artikel 39, derde lid.

Als er in een gemeente geen centraal kerkbestuur wordt opgericht, worden het meerjarenplan, het budget, de budgetwijzigingen en de jaarrekening door de kerkraad ingediend bij de gemeenteoverheid.”

Het eredienstendecreet, in het bijzonder artikel 33, bepaalt dat er minstens tweemaal per jaar, een overleg dient plaats te vinden tussen een afvaardiging van de kerkraad of van het centraal kerkbestuur en een afvaardiging van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente. In elk geval moet een overleg plaatsvinden over de meerjarenplannen en budgetten voor die worden ingediend bij de gemeenteoverheid.

De overlegmomenten vinden reeds jaren plaats. Er moet ook vastgesteld worden dat er naast de overlegmomenten met het Centraal Kerkbestuur regelmatig overleg plaatsvindt met afgevaardigden van kerkfabrieken en/of parochies terwijl het overlegorgaan waarmee wettelijke afspraken kunnen gemaakt worden enkel het Centraal Kerkbestuur is.

Het belang van dit overleg en met uitbreiding het verschil tussen exploitatie en investeringen (cfr. infra) wordt versterkt door de financieringsverplichting van het gemeentebestuur ten aanzien van de erediensten.

3. Financiële tegemoetkomingen

De financierende overheid past de tekorten bij van de exploitatie van de besturen van de eredienst en draagt bij in de investeringen in de gebouwen van de eredienst. De financierende overheid moet niet bijdragen aan investeringen in de eredienstgebouwen die geen eigendom zijn van een (Belgische) publieke rechtspersoon. De financierende overheid heeft ook een aantal financiële verplichtingen tegenover de bedienaar van de eredienst.

Exploitatie versus investering

Het eredienstdecreet maakt een onderscheid tussen exploitatie en investeringen.

De exploitatie omvat het geheel van de ontvangsten en uitgaven die gewoonlijk minstens 1 keer per financieel boekjaar voorkomen en die te maken hebben met de regelmatige, gewone werking van het bestuur. Ook de periodieke aflossingen van de leningen behoren tot de exploitatie.

De investeringen omvatten alle ontvangsten en uitgaven die invloed hebben op de omvang, de waarde of de instandhouding van het patrimonium van het bestuur, behalve de gewone onderhoudswerkzaamheden. Ook de ontvangsten van leningen en toelagen die verband houden met die uitgaven behoren tot de investeringen, net als de investeringsbeleggingen en de vervroegde terugbetalingen van de leningen.

Het eredienstbestuur berekent het evenwicht van exploitatie en investeringen afzonderlijk. Voor het evenwicht in de exploitatie fungeert de gemeentelijke toelage als sluitpost: het gemeentebestuur is dus verplicht het eventuele exploitatietekort van een eredienstbestuur bij te passen.

Voor de investeringen aan de gebouwen van de eredienst is de gemeente ook verplicht de uitgaven mee voor haar rekening te nemen. Deze verplichting geldt ongeacht of de gemeente of de Kerkfabriek eigenaar is van het gebouw maar is niet onbeperkt. De noodzakelijke uitgaven moeten in het meerjarenplan en het budget zijn opgenomen en moeten het resultaat zijn van onderling overleg tussen de gemeente en het eredienstbestuur. Bovendien kan het eredienstbestuur – als er voldoende reserves zijn – toch afspreken met de gemeente/provincie om zelf geheel of gedeeltelijk in te staan voor de financiering van werken aan het hoofdgebouw van de eredienst. Maar het eredienstbestuur is daartoe niet verplicht. In tegenstelling tot voor

2004 is het niet langer zo dat een kerkfabriek haar eigen reserves niet mag gebruiken voor investeringen in het kerkgebouw.

De financieringsverplichting voor het gemeentebestuur slaat enkel op investeringen in de gebouwen van de eredienst. Voor andere investeringen (bijvoorbeeld in privaat patrimonium) is de gemeente niet verplicht bij te dragen. Niets verhindert het gemeentebestuur om dat wel te doen, als het van oordeel is dat dat in die concrete situatie aangewezen is.

Pastorie/woonst of woonstvergoeding

De financierende overheid, zijnde de gemeente, moet de bedienaar van de eredienst een pastorie/woonst of woonstvergoeding verschaffen. De gemeente moet ook een woonstvergoeding betalen aan een pastoor die woont in een pastorie waarvan de kerkfabriek eigenaar is. De kerkfabriek kan de verplichtingen van de gemeente niet overnemen.

Secretariaatsvergoeding

De gemeente moet een secretariaatsvergoeding uitbetalen als ze geen ruimte ter beschikking stelt aan het bestuur van de eredienst. Die secretariaatsvergoeding moet het bestuur van de eredienst in staat stellen om een ruimte te vinden die kan fungeren als

- ontvangstruimte voor de leden van de lokale geloofsgemeenschap
- vergader- en archieftruimte voor het bestuur van de eredienst.

Over de grootorde en eventuele parameters kan de toezichthoudende overheid geen uitspraak doen. Ze moeten binnen de redelijkheid van normale huurprijzen blijven. Een bespreking in het overleg is sterk aangewezen.

ACTUELE MISVIERINGEN IN MEISE

DAG en uur	PLAATS
Zaterdag voor de eerste zondag van de maand 18.00 u	Meise - Sint-Elooiakapel
19.00 u	Westrode - Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans
Eerste zondag van de maand 9.30 u	Wolvertem - Sint-Laurentius
10.30 u	Meise - Sint-Martinus
10.30 u	Sint-Brixius-Rode - Sint-Brixius
Zaterdag voor de tweede zondag van de maand 18.00u	Oppem - Sint-Stefanus
Tweede zondag van de maand 10.00u	Meuzegem - Onze-Lieve-Vrouw Boedschap
9.30 u	Wolvertem - Sint-Laurentius
10.30 u	Sint-Brixius-Rode - Sint-Brixius
10.30 u	Meise - Sint-Martinus
Derde zondag van de maand	Zoneviering in verschillende kerken van de zone

DAG en uur	PLAATS
Zaterdag voor de vierde zondag van de maand 18.00 u	Oppem - Sint-Stefanus
Vierde zondag van de maand 10.00 u	Meuzegem - Onze-Lieve-Vrouw Boedschap
9.30 u	Wolvertem - Sint-Laurentius
10.30 u	Sint-Brixius-Rode - Sint-Brixius
10.30u	Meise - Sint-Martinus
Zaterdag voor de vijfde zondag van de maand 18.00 u	Oppem - Sint-Stefanus
Vijfde zondag van de maand 9.30u	Wolvertem - Sint-Laurentius
10.30u	Meise - Sint-Martinus
10.30 u	Sint-Brixius-Rode - Sint-Brixius

EIGENDOMSREGELING

Algemeen

In de publicaties rond het beheer van kerkfabrieken zijn totaal tegenstrijdige opvattingen te vinden : van de gebouwen zijn eigendom van de kerkfabrieken tot ze zijn eigendom van de gemeente, in het laatste geval teruggrijpend naar de uitspraak van het verbrekingshof van 3 mei 1879. In de recente rechtsleer wordt dit arrest onderuitgehaald en vooral toegeschreven aan de invloed van Charles Jean Mesdach de ter Kiele, die onder andere het ambt van advocaat-generaal (1871-1886) en procureur-generaal (1886-1900) bij het Hof van Cassatie bekleedde.

In "Pratische handleiding voor kerkfabrieken, Fr. De Rop, Bestuurdrukkerij Duffel Gebroeders Cools, 1932" is te lezen:

"Wien hoort het kerkgebouw toe?

1. Aan de fabriek, zoo deze – zelfs met hulp gelden van gemeente, provincie en staat – op haren grond de kerk heeft gebouwd; of zoo de gemeente, op den grond der fabriek, het kerkgebouw oprichtte.

2. Aan de gemeente, zoo deze op eigen grond de kerk bouwt.

Zoolang de eeredienst in de kerk gevierd wordt, is deze aan geene verjaring onderhevig, en oefent de fabriek er alle bestuursrechten in uit. Doch wat gebeurt er, wanneer het kerkgebouw buiten dienst gesteld wordt? Dan herkrijgt de eigenaar er de vrije beschikking over, en oefent er al de eigendomsrechten op uit.

De kerken afgeschaft onder de Franse omwenteling en niet hersteld, zijn door de decreeten van 30 mei en 31 juli 1806 het eigendom geworden der kerkfabrieken van de parochie waaronder ze gelegen zijn.

Deze afgeschafte kerken dus – met uitzondering van degene die tot eenigen andere openbare dienst zouden gebruikt zijn -hooren met al hun meubelen de kerkfabriek toe."

In “Administratieve rechtsbibliotheek, Kerkbesturen, J. Dujardin, Die Keure, uitgave 2003” en “Administratieve rechtsbibliotheek, Bestuur van de erediensten, W. Somers, J. Dujardin, B. Houbrechts, T. Loose, Die Keure, bijzondere reeks” worden volgende principes opgenomen :

“In verband met het eigendomsrecht van kerken, pastorieën, kerkmeubilair en het kerkgerief kunnen drie categorieën worden onderscheiden.

A. Niet-vervreemde genationaliseerde goederen die werden teruggegeven na het Concordaat van 26 messidor jaar IX (15 juli 1801).

Kerken gebouwd vóór het concordaat (1801) zijn meestal eigendom van de gemeente. Tijdens de Franse periode werden ze genationaliseerd en bleven daarna in eigendom van de gemeente, maar wel ter beschikking van de eredienst.

Na het Concordaat van 26 messidor jaar IX (15 juli 1801) tussen Napoleon en paus Pius VII, werd overgegaan tot de “terbeschikkingstelling” van de niet vervreemde goederen die werden genationaliseerd op grond van de decreten van 2-4 november 1789 en van 28 oktober-5 november 1780. De terminologie in de teksten die betrekking hebben op de teruggave van de niet-vervreemde kerkelijke goederen is niet eenduidig en heeft aanleiding gegeven – en geeft nog steeds aanleiding- tot uiteenlopende interpretaties in de rechtspraak en in de rechtsleer.

Wat de kerken betreft werd door het Hof van Cassatie tot 1870 aangenomen dat het eigendomsrecht aan de kerkfabrieken toekwam. In latere arresten heeft het Hof van Cassatie echter geoordeeld dat de kerken die na het Concordaat aan de kerkelijke overheid werden ter beschikking gesteld, eigendom zijn van de gemeenten. Er zijn ook twee arresten van het Hof van Beroep van Gent die de Staat aanwijzen als eigenaar.

B. Goederen die na het Concordaat door de gemeenten gebouwd of verworven zijn of aan de gemeenten werden geschonken om te dienen voor de uitoefening van de eredienst, behoren eveneens toe aan de gemeenten. Kerken gebouwd na de Franse periode zijn doorgaans eigendom van de kerkfabriek of andere, zoals vzw Parochiale Werken. Uitzonderingen zijn mogelijk. Een notariële akte bewijst dan een andere eigendomssituatie. Onder andere particulieren kochten uitzonderlijk kerken tijdens de Franse periode en droegen die later via bijvoorbeeld schenking of verkoop over aan de kerkfabriek. Soms kreeg een priester 'zijn' kerkgebouw terug door de zogenaamde 'eed van trouw' te zweren.

C. Goederen die na het Concordaat door de kerkbesturen gebouwd of verworven zijn of hun werden geschonken behoren in volle eigendom toe aan de kerkbesturen.

Er stelt zich een probleem in verband met kerken waarvan de bouwkosten door diverse openbare besturen zijn gedragen (Staat, provincie, gemeente, kerkfabriek). Volgens de rechtsleer behoort de kerk alsdan toe aan het bestuur (gemeente of kerkfabriek) dat het initiatief voor de bouw heeft genomen d.i. het bestuur dat de plannen heeft laten opmaken, de werken heeft geleid en aan wie de subsidies werden uitbetaald.”

Ongeacht wie eigenaar is, zijn de goederen die bestemd zijn voor de eredienst onderworpen aan een bijzondere rechtsregeling :1) ieder gebouw dat bestemd is voor de openbare eredienst (kerk-sacristie-toren) maakt deel uit van het openbaar domein door zijn bestemming en is derhalve onvervreembaar en onverjaarbaar zolang het zijn bestemming behoudt. 2) wanneer de gemeente eigenaar is van een kerkelijk goed, heeft zij geen genotsrecht op dit goed; dit recht behoort uitsluitend toe aan de kerkelijke overheid. Zowel de gemeente als de kerkfabriek moeten principieel de bestemming bewaren van de gebouwen die bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst .

Voormelde rechtsregeling heeft tot gevolg dat zelfs wanneer de gemeente en de Kerkfabriek een akkoord bereiken om een kerk te vervreemden, deze eerst een herbestemming dient te krijgen (lees: hiervoor de procedure van herbestemming moet gevolgd worden) alvorens bijvoorbeeld tot een verkoop of afsluiten van een erfpachtovereenkomst kan worden overgegaan.

De recente rechtsleer spreekt, wat betreft punt A, over een farizeïsche interpretatie van de wetteksten en pleit voor het respecteren van de intenties van de toenmalige wetgever.

Concreet

In het Kerkenbeleidsplan, opgemaakt in juli 2017 door de toenmalige voorzitter, secretaris van het Centraal Kerkbestuur en federatiepastoor, werd als eigenaar van alle opgenomen gebouwen, met uitzondering van de Boskapel en een nuancering voor de kerk Sint-Stefanus en Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans als eigenaar de gemeente Meise opgenomen. Zoals reeds eerder werd gemeld, is het de wens van de wetgever dat in de kerkenbeleidsplannen van 2025 het eigendomsstatuut wordt opgenomen. Het is echter niet evident om de eigendomstitels terug te vinden van deze oude gebouwen. Volgens een attest afgeleverd door het Kantoor Rechtszekerheid Vilvoorde op 4 oktober 2024, is met uitzondering van de Boskapel te Imde, de gemeente Meise ook eigenaar van de kerkgebouwen. Het Hof van Cassatie oordeelde echter reeds dat kadastragegevens over het eigenaarschap niet altijd correct zijn en dat archiefonderzoek duidelijkheid moet bieden in gevallen waar twijfel over bestaat. Daarom is de werkgroep in de geschiedenis, wetgeving, rechtspraak, rechtsleer en archieven gedoken. Er zijn echter momenteel slechts voor enkele gebouwen vaststaande eigendomstitels beschikbaar. Op moment van de opmaak van dit plan, is omtrent het eigendomsstatuut van een aantal gebouwen dan ook nog geen zekerheid.

Omdat het eigenaarschap voornamelijk van belang is ingeval er overgegaan zou worden tot een herbestemming van een kerkgebouw en er geen enkele herbestemming wordt overwogen, wordt, voor zover er nog geen eenduidige eigendomsdocumenten ter beschikking zijn of hieromtrent nog geen overeenstemming is genomen, in huidig document omtrent het eigenaarschap opgenomen dat de "titels nog in onderzoek" zijn. Deze opname impliceert echter geenszins dat er met de nodige documenten of in overeenkomst hieraan geen wijziging in de toekomst kan worden aangebracht.

SITUERING KERKGEBOUWEN -FICHE PER KERKGEBOUW

1. st – Kwintinus Imde

1.1.Naam: St.-Kwintinus

Ligging: Barbierstraat z.n.-1861 Meise

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Kadaster: 2de afdeling, sectie C nr 210, 50° 58' 24.84" N, 4° 18' 22.07" O

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Aartsbisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: St. Laurentius Wolvertem

Eigenaar: Titels in onderzoek

Beschrijving

Georiënteerde, neoclassicistische parochiekerk van 1839-1841 met omringend ommuurd kerkhof, gelegen op een lage heuvel.

Beschermingsstatuut:

- Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed (145602.148 184835.702), bijlage bij het besluit van de administrateur-generaal houdende de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 28 november 2014;
- Niet beschermd als monument

Capaciteit: 160 zitplaatsen (plaatsing 127 stoelen in middenbeuk, 3 koor en 23 in ander lokaal)

1.2. Beschrijving

Historiek-Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40202>

Vermoedelijk is deze kerk ontstaan als hofkerk op het einde van de 8ste of het begin van de 9de eeuw. In 1145 werd de kerk van Imde die toen samen met Meuzegem één parochie vormde, geschonken aan de abdij van Dielegem, die van dan af instond voor de bediening van de parochie.

In de 12e eeuw was er al sprake van een gebedsplaats rond een altaar in Imde. Later kwam er een houten kapel (1440).

Na de Franse Revolutie, meer bepaald op 20 december 1803 (zie gedenkplaat in de kerk) verwierf de parochie Imde, die tijdens het ancien régime afhankelijk bleef van Meuzegem en bediend werd door de norbertijnenabdij van Dielegem (Jette) haar onafhankelijkheid en kreeg ze een eigen pastoor. Hiervoor werd een nieuwe pastorie gebouwd op enige afstand van de kerk.

In 1839 werd de oude kerk afgebroken en werd de huidige gebouwd; ze werd ingewijd op 6 september 1840 door kardinaal Sterckx. Op 6 mei 1839 werd de eerste steen gelegd voor de bouw van een nieuwe kerk. Op 6 juli werd het eerste 'gebond' gelegd. De inwijding door Kardinaal Sterckx had plaats op 6 september 1840.

Voorheen stond er volgens J. Verbesselt een romaans kerkje waarvan een deel van de toren zou bewaard zijn in de huidige constructie. Volgens J. Lefèvre en anderen bleef er niets van de oude kerk bewaard. In de Atlas van de Buurtwegen verschilt de plattegrond nog sterk van huidige.

De zaalkerk met geïntegreerde westtoren vertoont een rechthoekige plattegrond van drie traveeën en een lager, smaller koor van twee rechte traveeën met vlakke sluiting, aan weerszijden geflankeerd door een sacristie onder lessenaarsdak. Het gebouw is opgericht in met schijnvoegen gecementeerde en witgeschilde baksteenbouw op een kalkzandstenen onderbouw en afgedekt door leien zadeldaken.

De vrij gesloten westgevel met aandak en natuurstenen schouderstukken, vertoont drie kleine rondboogvensters, voorzien van hardstenen imposten en lekdrempels. De gevel wordt vooraf gegaan door een eenvoudig rondboogportaal afgezet met een hardstenen daklijst met gestrekte uiteinden en een bekronend kruis. Een sobere korfboogdeur geeft toegang tot het gebouw. Aan de westgevel is een vierkante toren met omlopende houten kroonlijst en ingesnoerde leien spits met bekronend ijzeren kruis; er bevindt zich een eenvoudig rondbogig galmgat aan elke zijde. De zijgevels van het schip worden geopend door rondboogvensters op hardstenen lekdrempels; de kroonlijst is aflijnend op modillons. Het uitzicht van het koor sluit hier volledig bij aan.

Het oorspronkelijk omringende kerkhof bleef bewaard maar werd uitgebreid aan de noordzijde waardoor het aansluit op de pastorietuin. Het kerkhof is toegankelijk in de zuidwesthoek via een ijzeren hek met pijlpuntmotief tussen dito pijlers bekroond door siervazen. Er is een vernieuwde bakstenen omheiningmuur. De oudste graven dateren uit de tweede helft van de 19de eeuw met uitzondering van twee 17de-eeuwse grafstenen tegen de noordelijke sacristie

Tegen de zuidelijke zijgevel werden twee soldaten begraven die sneuvelden bij de slag van Imde (24 augustus 1914). Tegen dezelfde gevel staan diverse grafstèles waaronder een aantal neogotische. Onder de toren bevindt zich het graf van Anna Verreycken die overleed op 31 augustus 1641. Zij was de dochter van Lodewijk Verreycken die op 9 november 1612 verklaart eigenaar te zijn van het kasteel te 'Impde' en als eerste heer van Imde beschouwd wordt.

Het interieur is bepleisterd en beschilderd, overdekt met een kruisgewelf in combinatie met een steekgewelf; de decoratieve ribben komen neer op eenvoudige wandconsoles

In de kerk kan je een stel merkwaardige schilderijen bezichtigen:

*Altaarstukken Marteldood Sint-Kwinten,

*Boodschap van de engel Gabriël aan Maria, Vlucht naar Egypte, Vlaamse school, 18de eeuw;

*Drie doeken door C. Stevens, Verheerlijking Sint-Kwinten, de patroonheilige van de kerk, uit 1831,

*Onze-Lieve-Vrouw schenkt de rozenkrans aan de Heilige Dominicus, 1834 en de Boodschap van de engel Gabriël aan Maria, getekend en gedateerd 1840.

Aan beeldhouwwerk zijn er onder meer 18de-eeuwse houten beelden van de Heilige Johannes en Maria en een gepolychromeerd houten beeld van de Heilige Antonius, 17de eeuw terug te vinden.

Voornaamste stukken van meubilair zijn het hoofdaltaar in de vorm van een portiekaltaar gemaakt door de gebroeders Van Haesendonck, circa 1840. De uit één stuk eik gemaakte preekstoel met onderaan biechtstoel, met voorstelling van Sint-Kwinten op de kuip, uit 1780 is het pronkstuk van het interieur. Daarnaast vindt men in dit kleine kerkje een hardstenen doopvont met deksel in messing van circa 1840, diverse obitborden uit de periode 1894-1961, een neogotische kruisweg; glasramen, een deel met heiligenmedaillon en een deel met centraal heiligenbeeld, één gedateerd 1987, waarvan sommige volgens opschrift geschonken door parochianen.

Het nieuwe orgel, zo'n 40 jaar oud, is in zeer goede staat.

Architecturale mogelijkheden

Omwille van het kerkhof, helemaal rondom de kerk, zijn de uitbreidingsmogelijkheden voor deze kerk zeer beperkt en misschien onbestaand. Deze kleinere eenbeukige kerk meet ongeveer 13 m op 7 m, wat een compartimentering onmogelijk, minstens nutteloos maakt.

Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand is redelijk goed. Het buitenschilderwerk aan de westgevel is weliswaar sterk aangetast. Monumentenwacht heeft reeds meerdere keren een inspectie verricht. De elektriciteitsvoorziening en de verwarming moeten worden aangepakt, vooral in functie van mogelijke nevenbestemmingen. Een architecte, aangesteld door de Kerkfabriek, zette hiervoor reeds de eerste stappen.

1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Deze niet beschermde kerk op een heuvelhelling behoort niet tot een beschermd dorpsgezicht, In de buurt bevinden zich heel wat historische gebouwen in de buurt: de Kam, het Impdenhof, het kasteel van Imde én de pastorie. In de directe omgeving bevinden zich ook het oorlogsmonument en de Lourdesgrot.

Het aantal openbare parkeerplaatsen in de buurt is beperkt. Er is een busverbinding van Brussel - Noord naar Londerzeel, die aan de kerk passeert.

Verder is er een goed uitgeruste parochiezaal, waarvan de tuin rechtstreeks aansluit aan het kerkhof rond de kerk.

1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

1 x/ maand eucharistieviering

Jaarlijks eind augustus Slag bij Imde (1914)

Af en toe begrafenissen, huwelijken en dopen

Concertlocatie omwille van goede akoestiek

2. St – Martinus Meise

2.1 Naam: St.-Martinus

Ligging: Brusselse steenweg z.n. -1860 Meise

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Kadaster: 1ste afdeling, sectie G nr 0112, 50° 56' 2.2" N, 4° 19' 39.5" O

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Aartsbisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: St. Martinus Meise

Eigenaar: titels in onderzoek

Beschrijving : Georiënteerde, laatgotische parochiekerk uit de 16de-17de eeuw, opgericht op een kleine verhevenheid en eertijds omgeven door een ruim, ommuurd kerkhof, middenin het dorpscentrum.

Beschermingsstatuut:

Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed (R 40152)

Beschermd als monument (OB000631) sinds 25 maart 1938

Capaciteit: 350 zitplaatsen (plaatsing stoelen: 127 middenbeuk, 26 zijbeuk R, 24 zijbeuk L, 50 kruisbeuk R 46 kruisbeuk L, 20 koor, 17 weekkapel),,

Specifiek: De aanwezige beiaard in de kerktoren.

2.2 Beschrijving

Historiek- Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40152>

De kerk, vermoedelijk ontstaan als vicuskerk in de 7de-8ste eeuw staat op de plaats waar eerder een houten kerk stond. Deze werd waarschijnlijk in de 11de-12de eeuw vervangen door een stenen kerk in romaanse stijl. Van deze laatste zouden sporen gevonden zouden zijn onder de huidige vloer.

De oudste vermelding van Meise komt voor in een brief van 1110 toen de Berthouts, heren van Grimbergen het 'altare de Mensce' samen met haar afhankelijkheden Oppem en Rode overdroegen aan bisschop Odo van Kamerijk. Meise kwam toen onder het patronaat van de kerk van Grimbergen. Toen de abdij van Grimbergen in 1127 werd gesticht, ging dit gepaard met de overdracht van hoger vermelde goederen.

De geschiedenis van de Sint-Martinuskerk is gedurende vele eeuwen verbonden geweest met de dominante actoren in de omgeving: de Berthouts als machtige heren van Grimbergen, het norbertijnenklooster van Grimbergen, de baronnen Vander Linden d'Hooghvorst, de familie Roose, de bewoners van het kasteel van Bouchout en deze van het kasteel van Meise.

Vanaf het begin van de 13de eeuw beheerde de abdij van Grimbergen het parochiewezen te Meise; zij inde de inkomsten en verschaft de bedienaar een loon. Vanaf 1258 was Meise volledig geïncorporeerd en gebeurde de bediening door de kanunniken van Grimbergen en dit tot het einde van de 18de eeuw.

Omstreeks 1500 moest de romaanse kerk plaats maken voor een éénbeukige gotische kerk met transept. Zowel de beeldenstorm van 1566 als de godsdiensttroebelen in de periode 1593-1598 brachten de kerk zware schade toe. Ten tijde van Albrecht en Isabella (1598-1621) werd de kerk hersteld.

De huidige laatgotische kerk dateert uit de 16de - 17de eeuw. Het koor werd vermoedelijk aangevat omstreeks 1500 en ook het transept is te situeren in de 16de eeuw. De kerk zou haar huidig uitzicht voor het grootste deel gekregen hebben in de periode 1619-1649; op dat ogenblik werd het schip niet alleen verlengd maar ook vergroot met zijbeuken en werd de, vermoedelijk toen nog vrijstaande toren ingesloten. De plattegrond vertoont een ingebouwde westtoren, gevat tussen de doopkapel ten noorden en de toegang tot de toren ten zuiden, een driebeukig schip van twee traveeën (eerste helft 17de eeuw), met licht uitspringend transept (16de eeuw) en een koor van twee rechte traveeën met driezijdige sluiting (eerste helft 16de eeuw). Ten noorden en ten zuiden van het koor zijn er latere sacristieën. Het vrij homogeen uitgewerkte geheel werd opgetrokken uit de lokale kalkzandsteen uit de putten van Grimbergen en wordt afgedekt door leien daken. Diverse bouwnaden en verschil in het gebruikte materiaal verwijzen naar aanpassings- of restauratiewerken Diverse jaartallen die verspreid over de kerk werden aangebracht verwijzen naar deze periode.

De sacristieën ten noorden en ten zuiden van het koor zijn van latere datum en dateren vermoedelijk uit de 18de eeuw.

Doorheen de eeuwen werden regelmatig herstellingen en restauraties uitgevoerd. Zo werd de kerktoeren in 1735 zwaar beschadigd door een blikseminslag. Ook het dak werd toen voor een groot deel vernield.

In 1852 werd de toren gerestaureerd; vermoedelijk werd toen ook het dak van het schip verhoogd, zie duidelijke bouwnaad en verschil in materiaal, zoals blijkt uit schilderijen uit 1672 in de voormalige pastorie waarbij de kerk afgebeeld wordt met een veel lager dak.

In 1865 werd op vraag van gravin de Beaufort in de sacristie een bijkomende neogotische ingang geplaatst voor haar en haar familie.

De ingebouwde westtoren onder ingesnoerde naaldspits, vertoont twee geledingen die van elkaar gescheiden worden door een waterlijst op 2/3 van de torenhoogte. Onderaan wordt de toren gemarkeerd door een tudorboogportaal in een geprofileerde omlijsting onder een waterlijst met gestrekte uiteinden en een eenvoudig spitsboogvenster met neogotisch maaswerk; hogerop lichtgleuf. In de bovenste geleding zit aan elke zijde een rondbogig galmgat. De flankerende westgevels van de doopkapel en toegang zijn blind gehouden op enkele steigeraten na. Rechts van de inkom bevindt zich een ingemetseld hardstenen gedenkteken met lauwerkrans voor de gesneuvelden van de Eerste Wereldoorlog, later uitgebreid voor de Tweede Wereldoorlog.

De zijbeuken werden uitgewerkt als dwarskapellen met nagenoeg identiek uitzicht bestaande uit een puntgevel met een aandak op schouderstukken en bekroond door een hogel. Elke kapelgevel wordt geflankeerd door ritmerende steunberen en geopend door een rondbogig drielichtvenster met afzaat, geprofileerd beloop en variërend neogotisch maaswerk. Doorgetrokken, bovenaan omlopende druiplijsten geven de gevels een licht horizontaal accent. Het uitzicht van de eerste travee (torentoegang) aan de zuidzijde is enigszins afwijkend, aangezien deze puntgevel slechts geopend wordt door een oculus tussen lichtgleuven en een kleiner spitsboogvenster. Een duidelijke bouwnaad en het verschil in materiaal ter hoogte van de vensterboog verwijzen naar restauratie- of herstellingswerken. De licht uitspringende transeptarmen, gekarakteriseerd door versneden, op elkaar gestelde hoeksteunberen, hebben een vlakke sluiting in de vorm van een gelijkaardige puntgevel als de zijkapellen. De steunberen vertonen bovenaan een driepasmotief en bekronende hogel. Het uitzicht van het koor sluit aan bij de rest van de kerk: traveeën geritmeerd door versneden steunberen waartussen spitsboogvensters met neogotisch maaswerk onder omlopende waterlijst. De sacristie aan zuidzijde heeft een plat dak en vertoont een opmerkelijke accoladeboogdeur en -venster onder omlopende, geprofileerde waterlijst en verweerde bekroning; neogotisch uitgewerkt schrijnwerk met bloemmotief in het bovenlicht. De bergruimte aan de noordzijde daarentegen heeft een half schilddak met dakkapel en wordt geopend door getraliede rechthoekige vensters met hardstenen dorpels; oostgevel met rechthoekige deur met lateiconsules onder spitsbogig bovenlicht met vierpas.

Enkele graftekens van vooraanstaande families werden ingemetseld in de noordelijke sacristie en het koor, terwijl de grafplaten van een aantal pastoors bewaard bleven ten zuiden van het schip. Onder het koor bevindt zich de crypte voor de heren van Meise, vanaf de 18de eeuw werden ook de bezitters van het Hof van Bouchout hier begraven.

Vanaf het einde van de 19de eeuw werden grote herstellings- en restauratiewerken uitgevoerd. Deze werken werden beëindigd in 1912. Het kerkmeubilair werd volledig vernieuwd in

neogotische stijl. Na de Tweede Wereldoorlog werden herstellingswerken uitgevoerd naar een ontwerp van V. Degand.

Ter vervanging van de klokken die door de Duitsers tijdens de Tweede Wereldoorlog waren weggehaald, werd er in 1950 een beiaard van 47 klokken gewijd van de klokkengieterij Michiels in Doornik. De officiële inhuldiging gebeurde op 10 juni 1951. In 2002 werd een nieuwe beiaard van 56 klokken van de Koninklijke Eysbouts (Aspen) ingehuldigd. De oude beiaard, weliswaar slechts 39 klokken omdat de kleine klokken zijn zoek geraakt, werd toen als monument opgesteld naast de bibliotheek.

Naar aanleiding van de vaststelling van schade aan schip en toren in 1998 werd een restauratiedossier opgestart.

Het interieur is gedeeltelijk bepleisterd en beschilderd waarbij midden- en zijbeuken van elkaar gescheiden worden door een spitsboogarcade op zuilen en bundelzuilen met koolbladkapiteel op polygonale basis. De overwelling bestaat uit kruisribgewelven met kalkzandstenen ribben en bakstenen gewelfvlakken; ook voor de spitsbogige scheibogen werd kalkzandsteen aangewend. In de zijbeuken worden de gewelven gedragen door halfzuilen en consoles.

In de kerk kan je een aantal schilderijen bezichtigen:

- Aanbidding der Wijzen door Th. Boeyermans, van omstreeks 1660.
- Doop van Christus in de Jordaan, onbekend meester, 17de eeuw.

Volgende beeldhouwwerken zijn aanwezig:

- Sint-Martinus te paard van het jaar 1695;
- kruis in het koor van de 17de eeuw;
- Evangelist Johannes in hout;
- Lutgardis van Tongeren, Herman De Cuyper, in hout van 1931;
- Een witmarmeren beeld Onze-Lieve-Vrouw, van de hand van H. Vande Velde uit 1947.

Het huidige nog aanwezige meubilair, waaronder twee biechtstoelen, is neogotisch en dateert uit het einde van de 19de eeuw. Het altaar is samengesteld uit panelen met de vier evangelisten, afkomstig van de vroegere preekstoel.

Het orgel van het huis Van Bever, ingehuldigd in 1896 en gerestaureerd in 1990 door de firma Draps (Erps-Kwerps).

De muurschilderingen in het transept met renaissance inslag dateren van einde 16de eeuw. Boven het noordelijke zijaltaar worden taferelen uit het leven van Maria afgebeeld waaronder De Blijde Boodschap, de Aanbidding van de Herders en bovenaan de Tenhemelopneming van

Maria. Boven het zuidelijke zijaltaar, zien we Sint-Hubertus en Sint-Martinus in het onderste register en het Laatste Oordeel in het bovenste. Deze muurschilderingen dateren van de periode 1590-1600 betaald door Christoffel d'Assonleville ter nagedachtenis van zijn ouders. Omstreeks 1650, toen de barokke zijaltaren werden geplaatst, werden ze overschilderd. Bij herstellingswerken omstreeks 1890 werden ze herontdekt; ze werden gerestaureerd en aangevuld met enkele nieuwe taferelen, waaronder de Sint-Martinus, door Jozef Middeleer, leerling van Frans Meerts.

In 1962 werden ze nogmaals overschilderd, in het begin van de jaren 1990 opnieuw vrij gelegd en gerestaureerd. De inhuldiging gebeurde in 1993.

In de kerk bevindt zich een hardstenen laatgotische doopvont met koperen deksel.

De glasramen in het koor, gedateerd van 1895, beelden de Heilige Brixius, Martinus en Eligius,af ; de glasramen in het transept, dateren van 1858 en 1882. Alle glasramen werden in 2006 aan een grondig vooronderzoek onderworpen Tijdens de laatste restauratiefase van 2017 werden de glasramen gerestaureerd en in 2018 werden hedendaagse glasramen geplaatst in de zijbeuken.

De geschilderde kruisweg is van de hand van A. Lagneau en M. Lefèvre, leerlingen van F. Meerts, en dateert van 1897.

In de kerk zijn ook diverse obitborden uit de periode 1760-1978 terug te vinden.

In 2010 werden restauratiewerken aan de daken en de gevels uitgevoerd onder leiding van architect Geeroms. Er worden belangrijke stabiliteitswerken uitgevoerd om de verwijding van de kerkmuren te stabiliseren: Er werden steunberen aangebracht tegen de zijkapellen die door middel van trekstaven met elkaar verbonden zijn. Deze hebben een kern in gewapend beton rustend op T-vormige doorsteek-fundering in gewapend beton en verankerd met wortelpalen aan binnen – en buitenzijde van de draagmuren. In 2013 werd een gedetailleerd rapport opgemaakt van de archeologische opgravingen uitgevoerd van 30 mei tot 8 juli 2011 naar aanleiding van de stabiliteitswerken die aan de kerk moest gebeuren.

Voor deze kerk werd een beheersplan opgesteld in 2025 door architecte Gisèle Gantois

Architecturale mogelijkheden

Er zijn nauwelijks uitbreidingsmogelijkheden voor dit beschermd en recent gerestaureerd kerkgebouw helemaal in het midden van het dorpscentrum.

Een compartimentering van deze 18m op 10 meter grote Kerk, zou kunnen overwogen worden, aangezien er zeker voldoende plaats is in de kruisbeuken en tussen de zuilen.

Ook de twee grotere sacristieën, die momenteel enerzijds gebruikt worden als opbergruimte voor het audiovisueel materiaal en anderzijds als weekkapel en tevens voor kinderdiensten, bieden mogelijkheden.

Bouwfysische toestand

Van dit kerkgebouw werd een rapport (referte 20116/2019/B) door de Bouwkundige Inspectie Monumentenwacht op 5 februari 2019 opgemaakt. Monumentenwacht stelde toen scheuren vast in de zoldermuur die het transept van het koor scheidt.

2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Deze kerk, gelegen in het dorpscentrum, maakt samen met haar omgeving deel uit van een beschermd dorpsgezicht en vormt daarvan een essentieel onderdeel.

Het kerkgebouw en de toren zijn deskundig verlicht en versterken de sfeer van de eveneens beschermde oude pastorie, het huidige cultuurhuis, met zijn pastorietaanbouw en de zijtoegang tot de Plantentuin.

De klokken en de beiaard bevinden zich in zeer goede staat. De vroegere beiaardklokken zijn tentoongesteld naast de bibliotheek, waar ook luisterbanken geplaatst zijn om de beiaardbespelingen te beluisteren.

Er is ruime parkeergelegenheid tegenover en naast de kerk.

De locatie is vlot bereikbaar met het openbaar vervoer.

In de onmiddellijke nabijheid bevinden zich twee kleuter-lagere scholen, de parochiezaal, het Cultuurhuis, GC De Muze, de Akademie voor Muzische Kunsten, de bibliotheek, het zwembad en De Sporthal.

Het kerkhof ligt op zowat 1,5 km verwijderd van de dorpskern.

2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Zondagskerk
- Wekelijkse eucharistieviering
- In de weekkapel gaan regelmatig vieringen door
- Begrafenissen, huwelijken en dopen
- Concerten
- Jaarlijkse beiaardfeesten en beiaardbespelingen door internationale beiaardiers
- Beiaardconcerten, al dan niet gecombineerd met bezoekmomenten aan de klokkentoren

3. Onze Lieve Vrouw Boodschap in Meuzegem

3.1 Naam: Onze Lieve Vrouw Boodschap

Ligging: Meusegemstraat 70 – 1861 Meise

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Kadaster: 2de afdeling, sectie E nr 0130, 50° 57' 27.7" N, 4° 17' 13.9" O

Plaats in kerkelijke structuur

- Aartsbisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-*Brabant*
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: Kerkfabriek St. Laurentius Wolvertem

Eigenaar: titels in onderzoek

Beschrijving : Neogotische kerk van 1860-1863 met ingebouwde resten van een kalkzandstenen westoren van omstreeks 1300 met rond de kerk een gedeeltelijk omhaagd kerkhof

Beschermingsstatuut:

- Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed (R 40214)
- Gedeeltelijk beschermd als monument Annunciatiekerk Meuzegem 26/10/1979 (vooral het orgel, OB000641)

Capaciteit: 150 zitplaatsen (plaatsing stoelen: 52 middenbeuk, 18 zijbeuk R, 18 zijbeuk L, 30 kruisbeuk R 34 kruisbeuk L, 20 ander lokaal)

3.2. Beschrijving

Historiek-Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40214>

Deze Neogotische kerk dateert van 1860-1863 met ingebouwde resten van een kalkzandstenen westtoren van omstreeks 1300. Rond de kerk is een gedeeltelijk omhaagd kerkhof. Ten zuidoosten van de kerk staat een beeld van Christus Koning in een plantsoen omgeven door een decoratief uitgewerkt ijzeren hek tussen pijlertjes van kalkzandsteen.

Deze kerk is vermoedelijk ontstaan als hofkerk op het einde van de 8ste of het begin van de 9de eeuw. Sedert de 12de eeuw en dit tot de Franse Revolutie werd Meuzegem samen met Imde als één parochie bediend door de premonstratenzerabdij van Dielegem (Jette). In 1112 werd de kerk door Odo, bisschop van Kamerijk, geschonken aan Galtemus, abt van Dielegem. De oorspronkelijke patroonheilige was Onze-Lieve-Vrouw, maar Sint-Niklaas werd vermoedelijk als patroonheilige toegevoegd na de overdracht van de parochie naar de vermelde abdij, waarvan de kloosterlingen de bediening verzorgden tot aan de Franse Revolutie.

Omstreeks 1860, ten tijde van pastoor Philippus De Pauw, werd de kerk zeer grondig aangepast naar een ontwerp van de provinciale architect L. Spaak: de zijbeuken werden verbreed, het dak werd twee meter verhoogd, een koor en transept werden toegevoegd. Van de oude romaanse kerk (13de eeuw) bleven enkel de onderste geledingen van de toren en de inwendige spitsboogarcade (16de-17de eeuw) bewaard.

De eerstesteenlegging van de nieuwe kerk gebeurde op 24 juni 1860 (verwijzing ernaar is terug te vinden in de gevelsteen met jaartal 1860 in de koorsluiting). De baksteen werd ter plaatse gebakken en de kalkzandsteen werd gerecupereerd van de afbraak. De nieuwe kerk werd ingewijd op 28 september 1863 door kardinaal Sterckx.

Het beeld van Christus Koning, gelegen ten zuidoosten, werd ingehuldigd op 3 juni 1956 (zie opschrift met chronogram 'MoChTen aLLe paroChlanen U steeDs Lof sChenken').

De plattegrond vertoont een georiënteerde, longitudinale kruiskerk met een driebeukig schip van drie traveeën met een ingebouwde westtoren, een opvallend hoog en licht uitspringend transept met vlakke sluiting en een koor van twee rechte traveeën met driezijdige blinde apsis, geflankeerd door een sacristie enerzijds en een bergruimte anderzijds, beide onder lessenaarsdak. Het geheel onder leien bedaking vertoont een homogeen uitzicht en is opgetrokken uit ter plaatse gebakken veldovensteen met verwerking van gerecupereerde kalkzandsteen (van de oude kerk) voor de omlopende plint en de hoekkettingen.

De westgevel wordt gemarkeerd door de vrij gesloten ingebouwde toren, volledig van kalkzandsteen onder een ingesnoerde naaldspits. Het bakstenen spitsboogportaal waarvan het boogveld werd gedicht, vertoont een eenvoudige rechthoekige deur en wordt geflankeerd door steunberen. Hogerop bevindt zich een klein spitsboogvenster in een omlijsting van gesinterde baksteen. Het bovenste deel van de toren wordt afgelijnd door een cordon en bevat aan elke zijde een rondbogig galmgat.

De toren wordt geflankeerd door de bakstenen westgevels van de zijbeuken die voorzien zijn van vlechtingen en geopend worden door een eenvoudig spitsboogvenster met ijzeren roeden in ruit- of bloemmotief onder een waterlijst die de spitsboog volgt.

Voortgaande op het gebruikte materiaal werd het parement vernieuwd. Het schip wordt verlicht door bredere spitsboogvensters met gelijkaardige roedeverdeling en hardstenen lekdrempels en waterlijsten met gestrekte uiteinden. De vensters in de westelijke traveeën, ter hoogte van de toren, zijn blind.

De sluitingen van de transeptarmen zijn opgevat als puntgevels met schouderstukken op hardstenen consoles en bekroond door een ijzeren kruis; ze worden geopend door een eenvoudig spitsboogvenster met ijzeren roeden, bekroond door een druiplijst met gestrekte uiteinden. Een gelijkaardig kleiner venster vindt men in de top onder een druiplijst van gesinterde baksteen. Ook het koor en de zijruimten vertonen zich gelijkaardige muuropeningen. Tegen het koor bevinden zich neogotisch uitgewerkte grafplaten van een aantal pastoors van Meuzegem.

Het interieur is bepleisterd en beschilderd met kruisribgewelven op pilasters, halfzuilen of consoles; er is een straalgewelf in het koor neerkomend op consoles. Op de wanden ziet men geschilderde neogotische medaillons. Sporen van de oorspronkelijke polychromie zijn nog zichtbaar achter de zijaltaren. Tussen midden- en zijbeuken is een eenvoudige spitsboogarcade met kalkzandstenen zuilen voorzien van een lijstkapiteel en een polygonale sokkel. De vloer bestaat uit blauwe hardsteen met ingelegd bloemmotief (marmer) in het koor.

Het meubilair is voornamelijk 19de-eeuws: een gemarmerd houten hoofdaltaar met erboven 18de-eeuws gepolychromeerd houten beeld van Onze-Lieve-Vrouw op een maansikkel, gepolychromeerde houten zijaltaren met marmerimitatie, toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw (noord) en Sint-Niklaas (zuid); een eiken communiebank, preekstoel en biechtstoel; neogotische kruisweg bestaande uit gepolychromeerde reliëfs.

In de kerk is een orgel, door sommigen toegeschreven aan orgelbouwer Nau uit Leuven, uit de tweede helft 18de eeuw, gewijzigd in de 19de eeuw, waarschijnlijk door A. Coppin en in 1973 hersteld door Aerts & Castrel. Hardstenen. Naast het orgel zijn er een aantal mooie kerkschatten zoals monstransen, cibories en kelken en een merkwaardige koffer met drie sloten thans bewaard in de gerestaureerde pastorie.

De doopvont dateert van circa 1700 en er zijn divers verspreide 18de-eeuwse grafstenen terug te vinden.

Omringend aan de kerk bevindt zich een grotendeels omhaagd kerkhof, met uitbreiding aan westzijde. Het is toegankelijk via een ijzeren hek in de as van het kerkportaal; het gravenbestand waaronder een aantal neogotische stèles is heterogeen vanaf het begin van de 20ste eeuw.

Architecturale mogelijkheden

Het gebouw meet 12 m. op 8 m. en ligt midden het kerkhof. Er zijn twee sacristieën, onder hetzelfde dak als de kerk. De ene wordt gebruikt als opslagplaats en voor de verwarmingsketel, de andere hoofdzakelijk voor bewaring van liturgische gewaden en processiekleren. Achteraan links en rechts is er ruimte, die momenteel dienst doet als opslagruimte voor stoelen en heiligenbeelden.

Bouwfysische toestand

De kerk heeft last van opstijgend en insijpelend vocht wat zijn sporen nalaat op het binnenschilderwerk. Het gebouw wordt regelmatig onderworpen aan een inspectie van de dienst Monumentenwacht Vlaams Brabant. In overleg met Monumentenwacht en 3 W –plus worden jaarlijks, met subsidiering van de provincie Vlaams-Brabant, kleine en dringende herstelwerken uitgevoerd zoals een herstelling van de duivenwering, de loopbrug en automatisering van de klokken, dit alles binnen het kader van de meerjarenbegroting, die aan de gemeente is voorgelegd.

De glasramen werden recentelijk volledig vernieuwd.

3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Deze kerk in het centrum van het dorp behoort tot het dorpsgezicht samen met de gerestaureerde pastorie. Het geheel vormt een zeer landelijk geheel vooral door de nabijheid van de internationaal vermaarde stoeterij.

Er is zeer beperkte parkeergelegenheid in de buurt van de kerk; de kerk ligt niet in de buurt van een halte van openbaar vervoer.

3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Actueel gebruik en actuele functie:

-2 x / maand eucharistieviering en gebedsdienst

-huwelijken, begrafenissen en dopen

-concerten en allerhande activiteiten

4. Sint Stefanus in Oppem

4.1 Naam: St.-Stefanus

Ligging: Oppemkerkstraat 1, 1860 Meise

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Kadaster: 2de afdeling, sectie E nr 0130, 50° 56' 18.8" N, 4° 18' 21.6" O

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: St.-Martinus, Meise

Eigenaar: Kerkfabriek St-Martinus Meise (erkenning eigendomsrecht door gemeente Brussegem, KB 27 november 1826 en uittreksel gemeenteraad Meysse 11 juli 1829)

Beschrijving: Georiënteerde, gotische zaalkerk uit de 16de en 17de eeuw met geïntegreerde westtoren, omgeven door een kerkhof en gelegen op een hoogte

Beschermingsstatuut:

- Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed (R 40181)
- Beschermd als monument (OB000635) als Parochiekerk Sint Stephanus Oppem sinds 9/10/1948 (OB000635).

Capaciteit: 120 zitplaatsen (plaatsing stoelen 100 middenbeuk)

4.2. Beschrijving

Historiek-Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40181>

Volgens de literatuur is de Sint-Stefanuskerk vermoedelijk in de loop van de 9de eeuw ontstaan als villakerkje onder impuls van de heren van Oppem die verbleven op het inmiddels verdwenen Hof te Oppem, ter plaatse van de huidige school. Naderhand kwam de kerk als appendix van Meise onder de voogdij van de abdij van Grimbergen, evenwel onder toezicht van Meise. De Sint-Stefanuskerk ontwikkelde zich dus tot een dochterkerk van Meise met eigen bedienaars, waarvoor Meise inspraak had. Deze toestand bleef ongewijzigd tot in de 18de eeuw.

Vanaf de 14de eeuw was Oppem trouwens ook verantwoordelijk voor de bediening van Amelgem. Al in 1666 werd de vraag gesteld om erkend te worden als zelfstandige parochie; deze wens werd niet vervuld. Dat gebeurde pas in 1826 toen Oppem volledig onafhankelijk werd van Meise.

De bouw van de huidige kerk, meer bepaald het koor en de toren, werd met steun van de abdij van Grimbergen aangevat omstreeks 1500; het schip en de sacristie dateren van 1681, terwijl de uitbreiding aan de zuidzijde pas in de 18de eeuw werd gerealiseerd. Van een oudere kerk zijn weinig gegevens voorhanden. Bouwhistorisch onderzoek naar aanleiding van de restauratie wees uit dat de westtoren uit het begin van de 16de eeuw een oudere, uiterst zeldzame, wellicht 14de-eeuwse vakwerkstructuur verbergt, die verwijst naar een voormalige toren in geleemd stijl- en regelwerk. Er werden eveneens bouwsporen ontdekt die er op wijzen dat het schip in oorsprong niet overwelfd was maar afgedekt door een houten zoldering op korbeelstellen. Ook in de kapstructuur van het hoogkoor zijn er concrete aanwijzingen dat het plafond een beschoten houten spitsboogton was. Het middeleeuwse plafond werd op het einde van de 17de eeuw, toen ook de zuidelijke sacristie werd toegevoegd, vervangen door het huidige stucwerkplafond met rankwerk.

De kerk werd aan de buitenzijde gerestaureerd in de periode 2012-2013. Een uitgebreid vooronderzoek van het interieur in 2014 bracht talrijke fragmenten van laatmiddeleeuwse muurschilderingen aan het licht. De muurschilderingen zijn aangebracht op een, rechtstreeks op de baksteenmuur, aangebrachte dunne, fijn geborstelde, vliesbepoetsing van gegoten kalk en zand. De schilderingen zijn uitgevoerd in een precieze seccotechniek, de zogenaamde "fresco-seccotechniek". Omwille van het zeer waardevol karakter van deze muurschilderingen werd beslist om deze opnieuw door de lambrisering te beschermen.

De zaalkerk met geïntegreerde westtoren vertoont een rechthoekige plattegrond van twee traveeën en een lager, smaller koor van twee rechte traveeën met vlakke sluiting, aan de zuidzijde geflankeerd door de sacristie onder haaks zadeldak. Het gebouw is opgericht in een witgeschilderde en verankerde baksteenbouw op een kalkzandstenen onderbouw en afgedekt door leien zadeldaken met twee kleine dakkapellen aan de zuidzijde.

De vrij gesloten westgevel vertoont een classicistische, geblokte rechthoekige omlijsting onder waterlijst voor de ingeschreven steekboogdeur in een kwarthol geprofileerde omlijsting met voluutsluitsteen. Boven de deur zit een segmentboogvenster, gevat in een vlakke omlijsting. Zowel de deur als het venster zijn het resultaat van een 18de-eeuwse aanpassing. De westgevel

wordt bekroond door een vierkante toren met omlopend cordon en houten kroonlijst en een ingesnoerde leien naaldspits met bekronend ijzeren kruis. Aan elke zijde bevindt zich een eenvoudig spitsbogig galmgat. In de westgevel zijn wel sporen van verbouwingen op te merken.

De zijgevels van het schip, afgelijnd door een geprofileerde, houten daklijst, worden geopend door eenvoudige spitsboogvensters in een beschilderde, kalkzandstenen omlijsting; het oorspronkelijke maaswerk is verdwenen. De oostgevel van het schip vertoont vlechtingen. Het koor wordt verlicht door 18de-eeuwse segmentboogvensters in een vlakke omlijsting onder waterlijst. De oostpuntgevel van het koor, gevat tussen steunberen en bekroond door een natuurstenen kruis, vertoont schouderstukken en een groot, blind spitsboogvenster, eveneens onder driupliedijst. De haaks tegen de zuidzijde van het koor gebouwde sacristie wordt gemarkeerd door een tuitgevel met top- en schouderstukken, vlechtingen en een rondboogvenster in een kalkzandstenen omlijsting met sluitsteen en imposten met erop het jaartal 1681, verwijzend naar het bouwjaar. Tijdens de restauratie werden hier sporen gevonden van een geschilderde baksteenimitatie. De 18de-eeuwse uitbreiding met gelijkaardige tuitgevel, is eveneens haaks ingeplant tegen de zuidzijde van het schip en vertoont slechts een eenvoudig rechthoekig venstertje en een gedichte rondboogdeur.

Verspreid tegen de gevels van koor en sacristie bevinden zich hardstenen grafstenen vanaf het begin van de 19de eeuw van vroegere pastoors en vooraanstaanden, waaronder de familie Sterckx.

Het meubilair dateert grotendeels uit de tweede helft van de 18de eeuw: een barok hoofdaltaar met de voorstelling van Sint-Stephanus martelaar met barokke zijaltaren ter ere van de Heilige Cornelius en de Heilige Maagd, 18de-eeuwse eiken lambrisering met guirlandes, een communiebank van 1768, preekstoel en biechtstoel. Het orgel, gebouwd door Antoine Coppin (Nijvel), is geplaatst in 1831. De glasramen, waarvan één gedateerd van 1902, stellen een aantal heiligen voor. De aanwezige neogotisch reliekschrijn is ingehuldigd in 1843. In de kerkvloer zijn een aantal grafstenen (zwarte en witte tegels in dambordpatroon) uit de 17de en 18de eeuw verspreid (zwarte en witte tegels in dambordpatroon). De muren zijn bekleed met laatmiddeleeuwse muurschilderingen met de voorstelling van volkseiligen. In het westelijk deel van de kerk zijn de Heilige Christoffel, de Heilige Hubertus en de Heilige Adrianus te zien. Op de noordelijke muur van het koor ziet men onder meer de Heilige Egidius met hinde, de Heilige Catharina met de draak en de marteling van Sint-Sebastiaan; aan de overkant een weinig voorkomende afbeelding van de Heilige Victor met molen.

Architecturale mogelijkheden

Er zijn geen uitbreidingsmogelijkheden daar de kerk volledig omgeven is door grafzerken van beroemde Noord-Brabantse en Brusselse families. Gelet op de beperkte oppervlakte van 10 m op 6m van dit éénbeukig kerkje is compartimentering niet aan de orde. De sacristie is eerder klein en de opslagruimte achteraan rechts bevat de verwarmingsinstallatie en biedt plaats aan allerlei liturgisch materiaal.

Bouwfysische toestand

Aangezien dit pittoreske kerkje gerestaureerd werd, hoewel er hier en daar nog waterinsijpeling is, kan men stellen dat ze zich in goede staat bevindt.

De kerk beschikt ook over een zeer degelijke en van op afstand programmeerbare vloerverwarming op aardgas.

4.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

In de buurt van deze kerk zijn er toeristische wandel- en fietswegen.

Heel de site rondom de kerk, nl. de pastorie, het beschermd geboortehuis van kardinaal Sterckx, het dorpschooltje en de ruime omgeving zijn opgenomen in het permanent wandelparcours van de Brabantse Kouters.

Er zijn parkeermogelijkheden in de buurt evenals een busverbinding met Brussel en Londerzeel.

Er werd er een nieuwe parochiezaal in de tuin van de pastorie gebouwd in overeenstemming met de eigen stijl van dit zeer merkwaardige totaal te restaureren gebouw uit het begin van de 17^e eeuw.

In de buurt van de kerk bevindt zich het Hof ten Steene, dat beschermd werd omwille van de historische waarde bij Ministerieel Besluit van 21 augustus 2003. Dit voormalig hoevecomplex met donjon werd de voorbije jaren gerestaureerd en uitgebreid tot meerdere woningen.

Er zijn geen andere gebedsruimtes in de buurt, behalve het kapelletje van Onze Lieve Vrouw van Loreto in de Kardinaal Sterckxlaan.

4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Erediensten twee tot driemaal per maand
- Huwelijken, dopen en concertjes

- **5. St.-Medardus en Gilardus in Rossem**

5.1 Naam: St.-Medardus en Gilardus

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Ligging: Rossemdorpstraat z.n., 1861 Meise

Kadaster: 2de afdeling, sectie D nr.271b, 50° 58' 24.80" N, 4° 16' 47.02" O

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: St.-Laurentius, Wolvertem

Eigenaar: titels in onderzoek

Beschrijving : Georiënteerde, neogotische parochiekerk van 1874 naar ontwerp van 1873 van de hand van G. Hansotte, gelegen te midden van een omringend, ommuurd kerkhof, door een latere uitbreiding geopend aan de noordzijde.

Beschermingsstatuut: Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed (R 40218)

* Beschermd als monument Parochiekerk Sint-Medarus en –Gildardus Rossem 21/08/1979 (orgel, OB000642) en gehuchtkern van Rossem, Rossemdorp en Sint-Medardus-en-Sint-Gildarduskerk met ommuur kerkhof op 1/10/2010 (OB0001910)

Capaciteit: 220 zitplaatsen (plaatsing stoelen : 82 middenbeuk, 41 zijbeuk R, 41 zijbeuk L, 22 kruisbeuk R 22 kruisbeuk LI)

5.2. Beschrijving

Historiek-Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40218>

Over het ontstaan van de parochie zijn weinig concrete gegevens bekend. Volgens een manuaal van 1771, opgesteld door de toenmalige bedienaar, was het een stichting van de hertog van Brabant en bezat de norbertijnenabdij van Dielegem in Jette het begeavingsrecht. In 1220 is er al sprake van een eigen tiendgebied zodat de primitieve stichting wellicht nog in de 12de eeuw kan worden gesitueerd. De nieuwe kerk werd opgedragen aan de Heilige Medardus (° circa 470 - † circa 545 of 560) en Gildardus († 514), respectievelijk bisschoppen van Noyon en van Rouen.

De oudste voorstelling - een figuratieve kaart van J. De Deken uit 1735 in het kaartboek van de abdij van Groot-Bijgaarden - toont een eenbeukig, vermoedelijk gotisch kerkje met een door forse steunberen en aanleunende bijgebouwtjes geflankeerde westtoren; het geheel wordt omringd door een ommuurd kerkhof.

Op de Ferrariskaart (1770-1778) vormen de kerk en de nabijgelegen pastorie, samen met de inmiddels verdwenen kosterwoning de enige bebouwing van het door veldwegen omsloten Kerkeveld, primitief dotatiegoed dat volgens 18de-eeuwse bronnen aanvankelijk 15 bunder groot was.

Aan de overzijde van straat, nu bekend als Rossemdorp, heeft zich in zuidelijke richting een kleine agglomeratie gevormd, voornamelijk langsheen de weg naar Imde, nu Kleinendries. Zoals blijkt uit de Poppkaart (circa 1860) bleef deze situatie tot midden 19de eeuw vrijwel ongewijzigd. Hierin kwam verandering toen er in 1872 op het Kerkeveld, tussen de kerk en de pastorie, een gemengde lagere school werd opgetrokken naar ontwerp van architect-restaurateur J.J. Van Ysendyck (Parijs 1836-Ukkel 1901).

Een paar jaar nadien, in 1874, werd de - naar verluidt - classicistische parochiekerk van omstreeks 1750, die zich in slechte staat bevond en veel te klein was geworden voor de toenemende bevolking, vervangen door de huidige neogotische, driebeukige kerk. De gotische westtoren die nog in 1839 zou zijn verhoogd, werd in het nieuwbouwproject geïntegreerd. Ontwerper was G. Hansotte, op dat moment provinciaal architect van Brabant, bouwmeester G. Hansotte en de leden van de kerkfabriek. De originele plannen (plattegrond, langs- en dwarsdoorsnede, gevelopstanden) dateren van 10 augustus 1873 en bleven bewaard in het KCML-plannenarchief.

In 1874 werd gestart met de bouw van de nieuwe kerk en op 16 juli 1877 volgde de plechtige inwijding door monseigneur Anthonis, hulpbisschop van Mechelen. In 1878 verkreeg de kerkraad de toestemming om drie nieuwe altaren te plaatsen en in 1880 om het overige meubilair te vernieuwen. Pas in 1913 werd de vergroting van de kerk kadastraal geregistreerd. Sindsdien werden er geen ingrijpende werkzaamheden meer uitgevoerd. Tijdens herstellingswerken aan de binnenzijde van de toren in 1954 werden twee gotische bogen herontdekt.

De plattegrond ontvouwt een longitudinale kruiskerk met een uitspringende westtoren, een driebeukig schip van twee en een halve traveeën, een licht uitspringend transept met vlakke sluiting, zijkapellen en een koor van één travee met driezijdige sluiting met aanleunende sacristieën. Het geheel is overwegend opgetrokken uit baksteen onder leien bedaking. De plint is gecementeerd met schijnvoegen. Karakteristiek is de verspreide rode kaleilaag met baksteenimitatie, vermoedelijk ter egalisering van het onregelmatige metselwerk - en de eveneens bepleisterde vensteromlijstingen met natuursteenimitatie.

De mogelijk tot de 13de eeuw opklimmende westtoren van vier geledingen onder ingesnoerde naaldspits wist, mits aanpassingen, de voorgaande verbouwingen te overleven. De twee niveaus hoge, bredere onderbouw in lokale zandige kalksteen, aan de westzijde gestut door versneden steunberen, verwijst duidelijk naar de primitieve westtoren, zoals gekend van de figuratieve voorstelling uit 1735. Ook de spiltrap, het kruisribgewelf op de verdieping en de flankerende, kleine aanbouwen met lessenaarsdak en getraliede, licht getoogde venstertjes met negblokomlijsting verwijzen daarnaar. De twee bovenste, vermoedelijk 18de-eeuwse bouwlagen zijn opgetrokken uit baksteen met gebruik van witte natuursteen voor de druiplijsten, de regelmatige hoekkettingen, de blinde rondboogvensters en de drie rondbogige galmgaten. De oorspronkelijke spitsbogige galmgaten bleven in dichtgemetselde versie in de noord-, zuid- en westwand bewaard.

De toegang in de westgevel bestaat uit een deur in een 18de-eeuwse, hardstenen segmentboogomlijsting met geprofileerd beloop en gegroefde sluitsteen, ingeschreven in een geblokte, rechthoekige omlijsting met druiplijst. Het geheel wordt bekroond met een hardstenen segmentboogvenster eveneens in een hardstenen omlijsting.

Het schip met brede middenbeuk en smallere zijbeuken wordt geritmeerd door versneden steunberen - met dubbele, haakse opstelling ter hoogte van het transept. Hoge, smalle lancetvensters zorgen voor de verlichting, ook in de westwand, waar ze worden bekroond met een decoratief paneel met gelobd motief. Het enkel door korte transeptarmen onderbroken, natuurleien zadeldak wordt doorgetrokken over het hoge, driezijdig gesloten, rechthoekige koor, verticaal geled met lancetvensters en versneden steunberen conform het schip. De aanleunende, symmetrisch opgevatte sacristieën met half schilddak, eveneens belijnd met haakse steunberen, zijn opengewerkt met een rechthoekig tweelichtvenster en een rechthoekige deur met lateiconsolen.

Binnen zorgen spitsboogarcades op gedrongen zuilen met achtkantig basement en acanthusbladkapiteel waarboven een register van blinde, rechthoekige tweelichtvensters voor een tweeledige opstand. Koor, hoofd- en zijbeuken zijn overkapt met vierdelige, bakstenen kruisribgewelven, opgevangen door colonetten met bladkapiteel of eenvoudige consoles. De overgang van beuk naar koor wordt gearticuleerd door gelede bundelpijlers terwijl de korte transeptarmen als biechtstoelnis fungeren.

De bevloering bestaat overwegend uit eenvoudige zwarte en witte zeshoekige tegels terwijl in de toren een oudere, hardstenen vloer bleef bewaard. De beukruimte wordt verlicht door hoge lancetvensters met een heldere beglazing met rode sierboord. De koorpartij wordt verlicht door vijf neogotische, gebrandschilderde glas-in-loodramen uit het bekende, rond 1858 opgerichte glazeniersatelier van Samuël Coucke (1833-1899) in Brugge. De drie glasramen in de apsis die

respectievelijk het Heilig Hart van Jezus met de Heilige Margaretha Maria Alacoque, de Prediking van de Heilige Gildardus en de Prediking van de Heilige Medardus voorstellen, dateren uit 1887. De twee overige die de Heilige Familie en Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans afbeelden, dateren uit 1896.

Afgezien van de Lodewijk XV-communiebank is het overige kerkmeubilair van homogeen neogotische factuur. De drie sobere altaren in geschilderde steen met getrapte compositie werden vermoedelijk uitgevoerd naar ontwerp van Hansotte, alleszins het Maria-altaar (circa 1877) waarvan de gesigneerde, niet-gedateerde ontwerptekening bleef bewaard. De preekstoel en de twee biechtstoelen werden rond 1882 gerealiseerd door Van Roey. Tegen de zuilen aangebrachte gepolychromeerde gipsen heiligenbeelden met neogotische sokkel en baldakijn alsook de 14 kruiswegstaties vervulden het vrijwel homogeen neogotische interieur.

Momenteel bi-chroom, in lichte tinten geschilderd met goudaccenten ter hoogte van de kapitelen wijzen de vier geschilderde medaillons met evangelistensymbolen in het koor mogelijk op een oorspronkelijk polychrome afwerking, alhoewel hiervoor geen verdere indicaties voor handen zijn. Verder beschikt de kerk over de gepolychromeerde houten beelden van Sint-Anna-tendrieën (begin 16de eeuw) en van de Heilige Cornelius (17de eeuw).

Opmerkelijk zijn tevens de gepolychromeerde reliekhouders van de twee patroonheiligen (einde 16de - begin 17de eeuw).

Ten slotte is er het unieke en sinds 21.08.1979 als monument beschermde Forceville-orgel dat in 1744 door de pastoor van Wolvertem bij de bekende Brusselse orgelbouwer werd besteld en in 1788 door Rossem werd aangekocht.

In de sacristie zijn hergebruikte panelen van een lambrisering met medaillons van Onze-Lieve-Vrouw en Christus Zaligmaker te bezichtigen; de panelen zijn naar verluidt afkomstig uit de oude kerk.

Het omliggende **kerkhof** is omsloten door een lage bakstenen muur met plint en dekplaten in blauwe hardsteen waarboven een ijzeren hekken met uitgewerkte, gietijzeren tussenzuiltjes, ter plaatse van de westelijke en oostelijke ingang voorzien van geblokte hekpijlers. De graftekens zijn gevarieerd, zowel qua vormgeving als qua materiaal, waarvan de oudste, vooral uitgevoerd in blauwe hardsteen, opklimmen tot de tweede helft van de 19de eeuw.

Architecturale mogelijkheden

Deze kerk deel maakt deel uit van een beschermd dorpsgezicht . Door de grootte van de kerk (14 meter op 8 meter) lijkt compartimentering mogelijk. Er zijn links en rechts van het hoogkoor twee ruime sacristieën, waarvan de ene momenteel gebruikt wordt als stookplaats en de andere als opslagplaats voor liturgische gewaden, enz.

Er zijn parkeermogelijkheden aan de kerk.

Bouwfysische toestand

De buitenmuren van de kerk en de omheining van het kerkhof zijn aan een restauratie toe; de binnenkant werd herschilderd. De betonplaten rondom de kerk in aansluiting met het muurwerk en de vroegere betontegels werden recent vervangen door betonnen klinkers.. Er is een inspectie gebeurd door Monumentenwacht. Ook hier speelt het opstijgend vocht een kwalijke rol in de buitenmuren. Restauratiearchitect G Gantois heeft in opdracht van de Kerkfabriek een beheersplan voor de kerk opgemaakt; bij schrijven van 6 augustus 2021 van het Agentschap Onroerend Erfgoed werd de goedkeuring van het beheersplan bevestigd.

5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

In het beschermd dorpsgezicht, waartoe ook de kerk behoort, zijn ook opgenomen de gerestaureerde en door de gemeente verkochte pastorie uit 1767. In de buurt bevindt zich het schooltje met het bijhorend kloostertje uit 1872. Dit gebouw fungeert nu als feestzaal en speelt een belangrijke rol als plaatselijk (cultureel) ontmoetingscentrum.

Het relatief grote kerkhof ligt rond de kerk en is volledig omsloten door een lage bakstenen muur met plint en dekplaten in blauwe hardsteen waarboven een ijzeren hekken, ter plaatse van west- en oost ingang voorzien van geringde hekpijlers. Er zijn gevarieerde graftekens, zowel qua vormgeving als qua materiaal, terug te vinden waarvan de oudste, vooral uitgevoerd in blauwe hardsteen, opklimmen tot de tweede helft van de 19de eeuw.

5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Momenteel zijn geen activiteiten mogelijk vanwege de slechte bouwkundige staat van het gebouw

In gebruik zijnd kerkhof

Op Paasmaandag St.-Corneliusviering gevolgd door een paardenwijing

6.Sint Brixius in Sint Brixius-Rode

6.1 Naam: St.- Brixius

Ligging: 's Herenweg z.n.-Hoefkantweg, 1860 Meise

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Kadaster: 1ste afdeling, sectie D nr 285, 50° 57' 23.23" N, 4° 19' 36.35" O

Plaats in kerkelijke structuur

- Aartsbisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: St.-Martinus, Meise

Eigenaar: titels in onderzoek

Beschrijving : Georiënteerde, longitudinale kruiskerk in witte kalkzandsteen met zwarte leien, gelegen op de hoek van de 's Herenweg en de Hoefkantweg.

Capaciteit: 150 zitplaatsen(plaatsing stoelen : 57 middenbeuk, 25 zijbeuk R, 20 zijbeuk L, 17 kruisbeuk R 15 kruisbeuk L, 23 ander lokaal)

Beschermingsstatuut:

opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed als R 40173 Parochiekerk Sint-Brixius St.-Brixius-Rode (147073.46 182916.94)

beschermd als monument Parochiekerk Sint-Brixius St-Brixius-Rode 25/03/1938 (OB000632)

6.2. Beschrijving

Historiek-Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40173>

Al in de 11de eeuw is er sprake van een kerk met houten toren. In de 13de eeuw werd gestart met een stenen kerk die vooral in de 15de en 17de eeuw werd gewijzigd en uitgebreid. Zo werd de kerk gevoelig vergroot in 1655 met steun van graaf Eugeen de Berghe, heer van Sint-Brixius-Rode. Het wapenschild in de westgevel verwijst naar voormelde graaf. Toen de kerk op het einde van de 19de eeuw erg bouwvallig was geworden, waren dringende herstellingswerken noodzakelijk. In de periode 1907-1908 onderging de kerk een grondige transformatie in neogotische stijl, uitgevoerd volgens de plannen van architect F. Symons (1869-1942). Vooral de vensters en de bedaking werden grondig aangepast. Voorheen had de kerk immers steekboogvensters die werden gewijzigd in neogotische spitsboogvensters met maaswerk. Het koor dat voorheen korter was en voorzien van het jaartal 1749, werd verlengd met een sacristie.

Oorspronkelijk was het kerkhof ommuurd door een hoge muur onder ezelsrug, voorzien van een ijzeren hek tussen hoger opgetrokken pijlers.

De plattegrond vertoont een driebeukig schip van twee ongelijke traveeën met ingebouwde westtoren, een transept van één uitspringende travee met vlakke sluiting, aan de zuidzijde door jaarankers 1655 gedateerd en een rechthoekig koor, naderhand verlengd met één travee voor de sacristie met vlakke sluiting, door jaarankers "A 1908" gedateerd; aanleunende dwarse koorkapellen, waarvan de zuidelijke kapel een jaarsteen 1655 draagt boven het venster.

Het geheel is volledig opgetrokken uit kalkzandsteen op een afgeschuinde sokkel en afgedekt met leien daken voorzien van een smeedijzeren kruis op de nok van het schip en het koor. Het verschil in de gebruikte kalkzandsteen verwijst duidelijk naar de restauratie in het begin van de 20ste eeuw. De vierkante westtoren, gestut door versneden hoeksteunberen en vermoedelijk opklimmend tot de 14de eeuw, telt twee geledingen op een afgeschuinde sokkel en wordt afgedekt door een ingesnoerde leien naaldspits met kruis en windhaan. Er is een eenvoudig korfboogvormig westportaal onder waterlijst met gestrekte uiteinden en hogerop een spitsboogvenster met vernieuwde omlijsting en neogotische tracering. Rechts van het portaal bevindt zich een witstenen gedenksteen die de bouwgeschiedenis resumeert: *Kerk Gebouwd in den XIII eeuw/ Vergroot in den XV en XVII eeuwen/ Hersteld in 1907/ Heere Pastoor Daniel Meert/ Bouwkundige Ferdinand Symons te Brussel/ Aannemers/ Gebroeders Couckte te Denderleeuw*. In de bovenste geleding die wordt afgelijnd door een rij steigergaten, is er aan drie zijden een spitsboogvormig galmgat. In de westgevel van de zuidelijke zijbeuk zit een ingemetselde wapenstein van het geslacht de Berghe.

De zijbeuken onder lessenaarsdak, in oorsprong teruggaand tot de 17de eeuw, worden verlicht door neogotische spitsboogvensters met maaswerk, ter vervanging van de 18de-eeuwse steekboogvensters; ze zijn gevat in haakse pseudokapellen als resultaat van de vroeg-20ste-eeuwse aanpassing; ook elders zijn de oorspronkelijke vensters vervangen door gelijkaardige spitsboogvensters. In de oostgevel van het schip dat gekenmerkt wordt door een steil zadeldak, zit een oculus met vierpasmotief en in de kopse gevel van de sacristie een rechthoekig venster

opgebouwd als een vierlicht onder gestrekte driuplijst en overkoepelende ontlastingsboog; geometrisch glas in lood.

Aan de zuidzijde is de sacristie toegankelijk via een rondboogdeur onder een licht vooruitspringend portaal met puntgevel en zadeldakje.

De vroeg-20ste-eeuwse restauratie heeft ook een stempel gedrukt op het interieur: het geheel werd ontpleisterd zodat de witsteen opnieuw zichtbaar werd. De middenbeuk, die in kern zou teruggaan op de 15de eeuw, vertoont eenvoudige spitsboogarcaden naar de laatgotische zijbeuken; de zuilen zijn voorzien van lijstkapitelen en een polygonale basis. Er is een Neogotisch houten spitstongewelf boven het schip, een half spitstongewelf in de zijbeuken en neogotisch uitgewerkt tochtportaal en doksaal. De sacristie dateert van 1908 en is ingekleed met eenvoudige houten lambrisering en wandkasten.

In de kerk bevinden zich schilderijen uit de 17de en 18de eeuw van de Vlaamse School: Aanbidding der wijzen, Kroning van Maria, Bekoring van Jezus, Aanbidding van de herders, Het Bloemenwonder bij het lege graf; sedert 1989 twee 16de-eeuwse schilderijen met het leven van Sint-Brixius.

Volgende beeldhouwwerken zijn in de kerk terug te vinden: een gotische Madonna uit de 16de eeuw, een beeld van de Heilige Barbara uit gepolychromeerd hout daterend van de tweede helft 16de eeuw, een beeld van Sint-Anna-ten-Drieën vervaardigd uit terracotta uit de 17de eeuw en een gepolychromeerd houten beeld van Sint-Brixius van omstreeks 1900.

Het meubilair bestaat uit neogotische, natuurstenen altaren en medaillons van de vier kerkvaders afkomstig van het koorgestoelte, daterend van de 18de eeuw. Er is een eikenhouten lambrisering met ingewerkte medaillons van de twaalf apostelen, ook daterend uit de 18de eeuw, aangebracht. In het koor zijn panelen van de barokke eiken communiebank, eveneens uit de 18de eeuw, opgesteld. Ook barokke biechtstoelen, uit de 17de en 18de eeuw en een hardstenen doopvont met op de sokkel het jaartal 1587 kan men in de kerk bezichtigen, naast een neogotische gepolychromeerde kruisweg.

In het koor en transept staan enkele figuratieve glasramen met heiligen, gemaakt door de gebroeders Coucke (Brugge) in 1908. Elders in de kerk bevinden zich negen glasramen met als thema Verbondenheid en Dialoog van Joost Caen (Schoten), dewelke er in 2007 werden geplaatst naar aanleiding van het Brixius 100 project.

Het kerkhof bleef in gebruik tot de vroege jaren 1970; nadien vonden de begravingen plaats op de begraafplaats van Meise. Het is aan de straatzijden omgeven door een laag kalkzand- en bakstenen muurtje. In de oostelijke hoek bleef nog een restant bewaard van de oorspronkelijke hoge bakstenen muur onder ezelsrug en een hekpijler met hardstenen voet, muurband en deksteen.

Op het kerkhof bevinden zijn talrijke graven in blauwe hardsteen bewaard, die opklimmen tot de tweede helft van de 19de eeuw. In de as van het koor bevindt zich het neogotisch getinte grafmonument voor de familie Stuckens waarvoor een aanvraag gebeurde in 1878. Het bestaat uit een kalkzandstenen muur onder een hardstenen ezelsrug voorzien van een kruisbeeld onder zadeldakje met decoratieve windborden en een hardstenen gedenkplaat met het wapenschild

van de familie. De overigens overwegend 20ste-eeuwse grafstenen zijn uitgewerkt in blauwe hardsteen of composietsteen met een variatie aan typologieën.

In het kader van de hemelwater- en droogteplannen werd er reeds een onthardings- en vergroeningsproject opgestart op het kerkhof van Sint-Brixius-Rode waar de bestaande verharding werd vervangen door een waterdoorlatende verharding met kleiklinkers en ingezaaid met een grasmengsel.

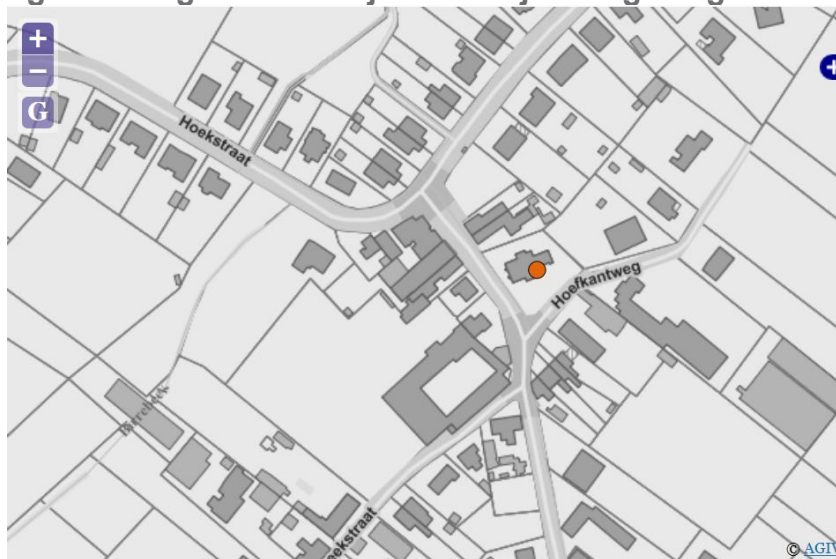
Architecturale mogelijkheden

De kerk meet 11 meter op 8 meter, waardoor een compartimentering niet aan de orde is. De ruime sacristie, waar de gasbrander voor de verwarming staat, bevindt zich in het verlengde van de kerk en boven de sacristie is er meer dan voldoende bergruimte, weliswaar te bereiken via een moeilijke trap.

Bouwfysische toestand

De kerk is grotendeels in goede staat. De toestand wordt opgevolgd door Monumentenwacht. Er werd recent een nieuwe verwarmingsinstallatie geplaatst.

6.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Deze kerk speelt een grote rol in het gemeenschapsleven. De parochiezaal, een nabijgelegen ijssalon, de scoutslokalen in de voormalige pastorie en de Eddy Merckxfietsroute vormen een toeristische trekpleister voor wandelaars en fietsers. Er is beperkte parkeermogelijkheid en haast geen openbaar vervoer.

6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

-Zondagskerk

-Wekelijkse eucharistieviering of gebedsdienst

-Regelmatig huwelijken, dopen of begravenissen

-Kerkhof met oudere graven, er worden hier geen nieuwe begravingen meer gedaan; in 2025 werd er een ontharding-en vergroeningsproject uitgevoerd.

7. Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans in Westrode

7.1 Naam: Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans

Ligging: Jan Hammeneckerstraat z.n., 1861 Meise

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Kadaster: 2de afdeling, sectie B nr.318 K, 50° 59' 31.48" N, 4° 19' 24.38" O

Plaats in kerkelijke structuur

- Aartsbisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: St.-Laurentius, Wolvertem

Eigenaar: Kerkfabriek St.-Laurentius, Wolvertem; schenkingsakte d.d. 14 maart 1906 van de grond aan de Kerkfabriek van Westrode en de bouw werd gefinancierd door de kerkfabriek

Beschermingsstatuut:

-Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed (R 40224)

-Gedeeltelijk beschermd als monument

-Bescherming orgel

Beschrijving : Georiënteerde, neogotische zaalkerk van 1897-1898.

7.2. Beschrijving

Historiek - Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40224>

In 1873 hadden de inwoners bij de gemeente een verzoek ingediend voor de oprichting van een eigen kerk, verzoek dat in 1897 met succes werd herhaald. De oprichting van de nieuwe parochie werd goedgekeurd bij KB van 1 april 1898. De grond voor de bouw van de nieuwe kerk werd geschonken door parochianen en de bouw werd bekostigd door de toenmalige pastoor Van Tilborg. Al op 15 november 1897 werd de kerk gewijd.

Als jaar van ingebruikneming wordt 1898 aangegeven.

De plattegrond ontvouwt een eenvoudig zaalkerkje van zes traveeën met een lager koor van één rechte travee met vlakke sluiting, geflankeerd door sacristieën. Het geheel is opgetrokken uit baksteen onder leien bedaking, zadeldaken voor schip en koor, lessenaarsdaken voor de sacristieën. De westgevel, opgevat als tuitgevel met aandak, vlechtingen en schouderstukken, wordt bekroond door een overhoeks klokkentorentje onder leien spits met ijzeren kruis. De sobere spitsboogpoort wordt bekroond door drie spitsboogvensters, waarvan het centrale iets hoger reikt; gelijkaardige vensters flankeren de inkom. Onder het rechtse venster bevindt zich een gevelsteen die verwijst naar de schenking van de grond.

De gevels van het schip hebben een gecementeerde plint en worden geritmeerd door rechthoekige spaarvelden met telkens twee eenvoudige spitsboogvensters voorzien van eenvoudig ruitvormig glas in lood. Aflijnende overhoekse baksteenfries. De vlakke koorsluiting, eveneens opgevat als tuitgevel met aandak, vlechtingen en top- en schouderstukken, wordt geopend door een venster gelijkaardig aan dat van de westgevel.

De binnenmuren zijn eenvoudig bepleisterd en witgeschilderd met blauwe accenten voor de ribben en consoles van het tongewelf. Eveneens blauw geschilderd is er een omlopend cordon waarboven Scheldekruisweg geschilderd door Tony Van Os omstreeks 1930. De vloer werd vernieuwd.

In de kerk vindt men een *neogotisch* houten altaar en biechtstoel. De communiebank, daterend van 1756, is afkomstig van Mariekerke; ook aanwezig is een gedemonteerde preekstoel van 1898.

De vensters zijn vervaardigd uit eenvoudig glas in lood met centraal een heiligenfiguur.

Architecturale mogelijkheden

Deze kleine parochiekerk meet 11 m op 6 mt; uitbreiding zou mogelijk zijn, net als compartimentering. Er zijn twee sacristieën onder hetzelfde dak als de kerk: een sacristie rechts voor liturgische gewaden, kaarsen, liturgische boekjes enz. en aan de andere zijde de overzijde een stookruimte en opslagplaats.

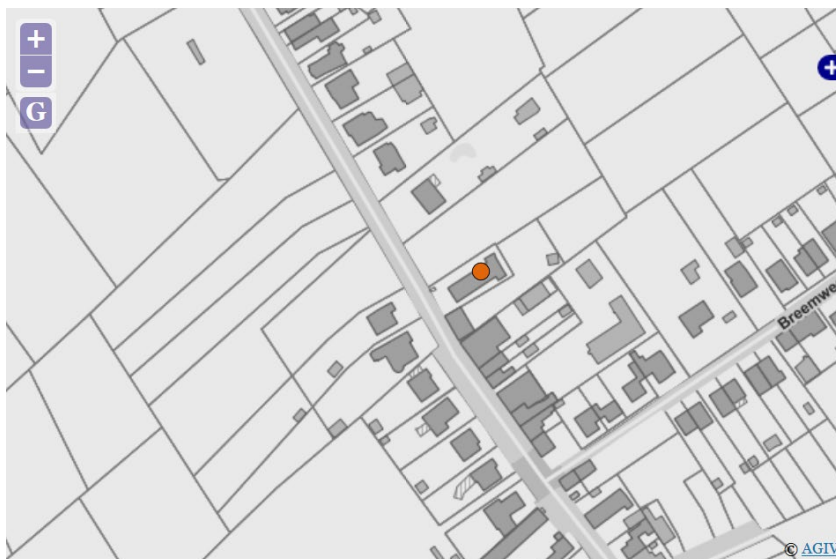
Er is een beperkte begroetingsruimte achteraan in de kerk, aan de andere zijde staat er een biechtstoel. Er is ook nog opslagruimte boven de ingang deur te bereiken via een moeilijke trap.

We streven ernaar om in de kerk ten minste één toilet in te richten dat toegankelijk is voor bezoekers, zodat het gebouw ook geschikt is voor publieke en gemeenschapsactiviteiten. Daarnaast is het aangewezen om een AED-toestel te plaatsen, om de veiligheid van bezoekers zoveel mogelijk te waarborgen bij medische noodsituaties.

Bouwfysische toestand

Deze relatief kleine parochiekerk is in zeer goede staat en goed onderhouden.

7.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Deze kerk staat aan een relatieve uithoek van de parochie maar zeer dicht bij de gemeenteschool, de parochiezaal en de Chirolokalen. Er is parkeermogelijkheid in de buurt. De buslijn Brussel – Londerzeel passeert aan de kerk. .

Het kerkhof van Westrode, dat op wandelafstand gelegen is van de kerk en waar zich het grafmonument van Jan Hammenecker bevindt, werd, na een grondige studie van de begraafplaats en de aanwezige graftekens, in 2025 gedeeltelijk ontruimd en wordt in 2026 opnieuw heringericht/ingegroend.

7.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Verschillende eucharistievieringen op jaarbasis
- Organisatie begrafenissen, huwelijken en dopen

8. St.- Laurentius en St. – Gorik in Wolvertem

8.1 Naam: St.- Laurentius en St. – Gorik

Ligging: Gemeenteplein 1, 1861 Meise

Kadaster: 2de afdeling, sectie F nr 0617, 50° 95' 07.28" N, 4° 30' 80.16" O

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Plaats in kerkelijke structuur

- Aartsbisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: St.-Laurentius Wolvertem

Eigenaar: titels in onderzoek

Beschermingsstatuut:

*Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed (R 40189)

* Beschermd als monument: Parochiekerk Heilige Laurentius en Heilige Gorik
Wolvertem 25/03/1938 (toren en koor, OB000633) 22/11/2001 (gebouw en
ommuring, OB001416)

Beschrijving : georiënteerde longitudinale kruiskerk

Capaciteit: 250 zitplaatsen (plaatsing stoelen : 105 middenbeuk, 69 zijbeuk R, 46
zijbeuk L, 21 kruisbeuk R 18 kruisbeuk L)

8.2. Beschrijving

Historiek-Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40189>

De georiënteerde longitudinale kruiskerk, waarvan de ingebouwde vroeggotische toren opklimt tot de 13de eeuw, is gelegen op een hoogte ten westen van het Gemeenteplein, waardoor het dominerende effect in de dorpskern vergroot wordt.

Ondanks het feit dat de diverse bouwonderdelen uit verschillende periodes dateren, biedt de kerk een vrij heterogeen uitzicht. De kerk is omgeven door een ommuurd, vandaag gedesaffecteerd kerkhof. Het toegangshek bevond zich ten zuidoosten van de kerk.

Voortgaande op de ligging op een heuvelhelling wordt de kerk in de literatuur vaak aanzien als een mottekerk, later uitgegroeid tot een zelfstandige parochie.

Sedert 1155 was de Sint-Laurentiusparochie afhankelijk van de premonstratenzerabdij van Dielegem (Jette). Van dan af en dit tot aan de Franse Revolutie werd de kerk bediend door de witheren van Dielegem.

Het oudst bewaarde deel is de westtoren die opklimt tot de 13de eeuw. Het laatgotische transept, het koor en de sacristie werden gebouwd in het begin van de 16de eeuw.

Pastoor Mangelschots die in 1833 verantwoordelijk werd voor de parochie beschreef de erbarmelijk staat waarin de kerk zich toen bevond; onder zijn impuls werden grondige restauratiewerken uitgevoerd waarbij een neoclassicistische middenbeuk en zijbeuken werden opgericht ter vervanging van het bouwvallig geworden, overzolderd schip dat verlicht werd door kleine spitsboogvensters. Deze uitbreiding, waarbij de zware steunpijlers ter hoogte van toren en koor gedeeltelijk werden hergebruikt, werd in 1834 gerealiseerd naar ontwerp van provinciaal architect Louis Spaak (1803-1893).

In het begin van de 20ste eeuw werden restauratiewerken uitgevoerd onder leiding van architect Florent Van Roelen (Brussel).

Door de lange bouwhistoriek biedt de kerk momenteel een vrij heterogeen uitzicht. De plattegrond ontvouwt een neoclassicistisch driebeukig schip van drie traveeën (1834) met een ingebouwde vierkante westtoren uit de 13de eeuw, een laatgotisch transept van een travee met rechte sluiting, een koor van drie traveeën met een driezijdige sluiting (begin 16de eeuw en latere aanpassingen) en een tegen de noordzijde van het koor aangebouwde rechthoekige sacristie, vermoedelijk uit de 15de eeuw.

Het geheel is overwegend opgetrokken uit kalkzandsteen, het schip dat in de loop van de 19de eeuw herbouwd en verbreed werd in baksteen uitgevoerd, alles onder leien bedaking. De kerk heeft een vrij zware en verankerde westtoren door omlopende cordons verdeeld in drie, in hoogte variërende geledingen onder een ingesnoerd tentdak, licht overkragend op natuurstenen consoles. De eerste geleding met hoge afgeschuinde plint, wordt begrensd door versneden hoeksteunberen waartussen een rechthoekige deur met een spitsboogveld voorzien van een drielob, ingeschreven in een omlijsting met driekwartzuiltjes voorzien van een knoppenkapiteel. Vast te stellen is een spitsboogvenster met ijzeren roeden. De tweede geleding wordt geopend door een oculus onder druiplijst met gestrekte uiteinden en de derde geleding vertoont aan elke zijde een of twee rondbogige galmgaten. Voor de ingang liggen nog hardstenen grafplaten onder de asfaltlaag.

Er is een sober aandoend neoclassicistisch schip opgetrokken uit baksteen op een onderbouw van kalkzandsteen met kwartholle aflijning.

Muurankers zijn zichtbaar, net als eenvoudige rondboogvensters met imposten en sluitsteen van witsteen.

In de westgevels van het schip is de aanzet van de oude constructie duidelijk zichtbaar door het verschil in materiaal; aan deze zijde is er telkens een klein rechthoekige venster met hardstenen latei en lekdrempel.

Eronder is telkens een ingemetselde gedenkplaat verwijzend naar de werken ten tijde van pastoor Mangelschots, inmiddels nagenoeg onleesbaar geworden.

De sluitingen van de ongelijke transeptarmen zijn opgevat als puntgevels op schouderstukken, gevat tussen steunberen, overhoeks aan de zuidzijde. Deze gevels worden vandaag geopend door een rondboogvenster in een kwarthol geprofileerde omlijsting maar de sporen van de vroegere spitsboogvensters onder omlopende druiplijst zijn nog duidelijk zichtbaar. In de oostgevel van de zuidelijke transeptarm bevindt zich nog een ingemetselde grafplaat van 1787.

Ook het koor wordt geopend door eenvoudige, later ingebrachte rondboogvensters in een vlakke hardstenen omlijsting met uitzondering van de driezijdige sluiting waar spitsboogvensters onder omlopende druiplijst bewaard bleven en voorzien zijn van neogotisch maaswerk; ze zijn gevat tussen versneden steunberen. In de zuidzijde bevindt zich een dichtgemetseld rondboogdeurtje met kruismotief in het boogveld (voormalig paradijspoortje?). Tegen de koorsluiting bevinden zich een Calvarie en twee grotere neogotische grafstèles uit de 19de eeuw.

De ruime rechthoekige sacristie met zware, versneden hoeksteunberen telt twee bouwlagen onder een steil zadeldak op natuurstenen consoles. De sterk verhoogde begane grond is toegankelijk via een hardstenen steektrap met ijzeren leuning. Op de benedenverdieping staan getraliede rechthoekige vensters in een vlakke hardstenen omlijsting; op de bovenverdieping zijn er eenvoudige steekboogvensters.

Het bepleisterde en geschilderde interieur met zwart-witte natuurstenen bevoering vertoont rondboogarcaden op Toscaanse zuilen met abacus en bekronende pilasters met trigiefenmotief die de gordelbogen van het kruisribgewelf opvangen. Het koor heeft een tongewelf met pseudoribben die neerkomen op consoles die op hun beurt zijn opgenomen in de omlopende kroonlijst.

Volgende schilderijen zijn aanwezig : Aanbidding der herders, altaarstuk, toegeschreven aan Theodoor Van Loon, uit de 17de eeuw; Marteldood Heilige Laurentius, een altaarstuk op doek, daterend van de 2de helft 17de eeuw.

Het hoofdaltaar is neogotisch met retabel met voorstellingen van Abraham en Melchisedek, Calvarie, Mannaregen en maaltijd Emmaüsgangers, uitgevoerd in eik en witte Franse steen, gemaakt in 1895 door het atelier Peeters uit Antwerpen. Daarnaast staan er barokke zijaltaren uit de 2de helft van de 17de eeuw met een altaartafel uit geschilderd hout van het 3de kwart van de 18de eeuw. Het noordelijke altaar is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, het zuidelijke aan de Heilige Laurentius.

Het eiken koorgestoelte dateert van 1854 en is van de hand van E. Van den Broeck uit Groot Bijgaarden. De eiken preekstoel met de bekering van de Heilige Hubertus, uit 1861, is gemaakt door Van Passel en de gebroeders Goyers uit Leuven. De eiken biechtstoel (noordtransept) is uitgewerkt met beelden van rouwende engelen met in de bekroning de Heilige Geest in de

gedaante van een duif, en dateert van de 17de eeuw. Het zuidtransept van de biechtstoel werd in 1850 gemaakt naar model van de vorige, en is eveneens in eik uitgevoerd door E. Van den Broeck uit Groot Bijgaarden met de twee engelfiguren van de hand van Van Passel, Leuven.

In de kerk zijn ook twee biechtstoelen van 1847, in de noordelijke zijbeuk met medaillon van Christus Zaligmaker, in de zuidelijke zijbeuk met medaillon van Maria Magdalena, in eik van de hand van J.-B. Pontiaart uit Asse.

De lambrisering dateert van 1835 en wordt toegewezen aan Jaak De Groeyze uit Kapelle-op-den-Bos.

Het orgel van 1867 is van H. Vermeersch uit Duffel en werd aangepast in 1971 door A. Van de Loo. De doopvont met maskers en vernieuwde voet en stam in hardsteen dateert uit de 12de-13de eeuw. In Brugge zijn de glasramen van 1893-1894 met de voorstelling van diverse heiligen door Louis Grossé vervaardigd.

Rond de kerk bevindt zich het voormalige kerkhof, dat vandaag met gras begroeid is en voorzien van hagen, langs de straat afgezet door een (vernieuwd) laag bakstenen muurtje. Tegen de kerkmuur bevinden zich nog enkele pastoorsgraven uit de 18de en 19de eeuw (neogotische stijl). Vermoedelijk liggen voor het hoofdportaal, onder het asfalt enkele oude grafstenen, afkomstig uit de kerk.

In de zuidelijke hoek beuk staat een witgeschilderd beeld van Onze-Lieve-Vrouw op witstenen zuil met jaartal 1954 (Mariajaar).

Van de oorspronkelijke toegang in de zuidoostelijke hoek resten nog de twee hekpijlers. Het betreft geblokte hardstenen pijlers met uitgespaarde hoeken en een bekronende siervaas met toorts, uit het laatste kwart van de 18de eeuw. Rechts van de ingang staat een witgeschilderd Heilig Hartbeeld (20ste eeuw) op vernieuwde bakstenen sokkel.

Architecturale mogelijkheden

De kerk meet 13 meter op 9 meter. Uitbreidingsmogelijkheden zouden kunnen, net als compartimentering. Er is één tamelijk grote sacristie, met een grote zolder onder hetzelfde dak als de kerk.

De ruimte achteraan wordt bij begrafenissen gebruikt als begroetingsruimte; er is achteraan ook een doopkapel aanwezig en ook heel wat stapelplaats voor plooiestoelen. Aan de andere zijde van de kerk bevindt zich de verwarmingsinstallatie en de trap naar het doksaal, het orgel en de kerkzolder.

Bouwfysische toestand

In 2022 werd door de gemeenteraad een bestek goedgekeurd voor een aantal onderhouds- en restauratiewerken aan deze kerk. Het bestek voorzag : Beperkte algemene onderhoudswerken aan het exterieur van de kerk: daken, regenwaterafvoer, parementen; grondige restauratie van de 17^e-eeuwse sacristie met focus op de dakwerken; de reconstructie van de toegangstrap tot de sacristie; grondige restauratie van de koorsluiting met gevelreiniging, voegwerk en een deskundige restauratie van de glas-in-loodramen en het onderhoud en restauratie van het

houten en metalen buitenschrijnwerk van de kerk. Deze werken werden voorlopig opgeleverd op 20 juni 2024.

8.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het gebouw bevindt zich in het centrum van de gemeente en neemt met het voormalige gemeentehuis een bijzondere plaats in op het Gemeenteplein. Het oude gemeentehuis is verkocht en zal op korte termijn, minstens een gedeeltelijke invulling van horeca-aangelegenheid krijgen. Het gemeentebestuur heeft plannen voor de herinrichting van het Gemeenteplein, waarbij het de bedoeling is om er een belevingsplein van te maken. De parkeerplaatsen in de zeer nabije buurt zullen verminderen maar het is de intentie om in de nabijgelegen Stationsstraat op de site Sancta Maria meer parkeermogelijkheden te gaan voorzien.

Het kerkhof van Wolvertem is gelegen op wandelafstand van de kerk, in de Oppemstraat. Op het kerkhof bevindt zich een indrukwekkend calavariëkruis dat recent werd gerestaureerd.

Het vroegere klooster in de Oppemstraat is een cohousingproject geworden en bevindt zich naast de pastorie van Wolvertem, die momenteel dienst doet als secretariaat van het Kerkfabriek van Wolvertem.

8.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Verschillende eucharistievieringen op jaarbasis

Organisatie van begrafenissen, huwelijken en dopen.

9. Kapel Onze Lieve Vrouw der Kranken (Boskapel) in Imde

9.1 Naam: Kapel Onze Lieve Vrouw de Kranken (Boskapel)

Ligging: Drijpikkelstraat z.n., 1861 Meise

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Kadaster: 2de afdeling, sectie A nr 651a, 50° 97' 60.92" N, 40 31' 80.01"

Beschrijving : Barokke kapel in bak- en zandsteen van 1707, gelegen op het einde van een dreef met aansluitend bosgebied, vlak bij de A12.

Plaats in kerkelijke structuur

- Aartsbisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Eigenaar: Kerkfabriek St.-Laurentius, Wolvertem (schenkingsakte grond van 20 november 1698 +In KB van 25 januari 1952 tot bescherming van de kapel)

Capaciteit: 120 zitplaatsen (plaatsing stoelen; 103 middenbeuk, 5 koor, 19 ander lokaal)

Beschermingsstatuut:

Bescherming als R 40203 Kapel Onze-Lieve-Vrouw der Kranken Dreef zonder nummer (146177.636 185097.289)

Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed, bijlage bij het besluit van de administrateur-generaal houdende de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 28 november 2014.

Beschermd als monument Kapel Onze-Lieve-Vrouw der Kranken 29/01/1952 OB000637

9.2. Beschrijving

Historiek-Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40203>

Bij de toegang tot het zogenaamde 'Hoog Euselbos' werd omstreeks 1658 door enkele gelovigen een beeldje van de Heilige Maagd opgehangen aan een eik; de Mariadevotie ontstond waarschijnlijk in het kader van de benarde 17de eeuw met verschillende oorlogen en pestepidemieën.

Het bos was eigendom van de baron van Imde en was gelegen op de grens van de parochies Meuzegem-Imde, Wolvertem-Rossem en Sint-Brixius-Rode. Weldra gebeurden er hier meerdere wonderen waardoor een toeloop aan bedevaarders werd veroorzaakt. In 1694 liet pastoor De Munck het beeldje onderbrengen in een houten kapelletje dicht bij de eik waar het beeldje oorspronkelijk was opgehangen.

Intussen werd door de parochianen van Wolvertem en de pelgrims bouw materiaal verzameld voor de oprichting van een meer duurzame kapel. Onder druk van de bevolking werd toelating gevraagd aan de aartsbisschop van Mechelen, A. Precipiano, om een stenen kapel te bouwen. De eerstesteenlegging hiervan gebeurde op 18 juni 1695 door Anna Verreycken, de toenmalige barones van Imde, eigenares van de grond en door huwelijk in 1673 prinses de Chimay. Het beeldje werd boven het altaar geplaatst.

Omwille van de massale toeloop van pelgrims vatte pastoor van Santvoort al in 1704 het plan op om de kapel te vergroten. De steen werd ter plaatse gebakken en in 1707 werd voor de ingang van de bestaande kapel (de huidige sacristie) een nieuwe, barokke kapel gebouwd met geldelijke steun van de prins van Thurn en Taxis, (waarnaar het wapenschild in de westgevel verwijst), de toenmalige kasteelheer van Imde.

Toen de familie in 1835 haar eigendommen in de Nederlanden verkocht werd de kapel niet verkocht maar door tussenkomst van kardinaal Sterckx in 1858 overgedragen aan de kerk van Wolvertem, bekrachtigd bij KB van 10 juni 1860.

De Boskapel is een kapel op rechthoekige plattegrond van vier traveeën en iets lager koor van een travee met halfcirkelvormige uitbouwen op de hoeken en een vlakke sluiting met puntgevel en een aansluitende sacristie in het verlengde, in oorsprong de kapel van 1695. Het geheel werd opgetrokken uit baksteen met verwerking van kalkzandsteen voor de onderbouw en traditionele elementen als hoekkettingen, vensteromlijstingen en de dekstenen van de steunberen.

De kapel heeft een leien bedaking met klokkentorentje achter de zuidgevel en dakruitertje boven het koor. De als klokgevel uitgewerkte zuidgevel wordt gemarkeerd door een pilastergeleding, ter ondersteuning van het klassieke hoofdgestel met een geprofileerde architraaf, een fries met triglifien en herdenkingsstenen verwijzend naar de bouwmeenas, dit alles bekroond door een gekorniste kroonlijst. Het opschrift van de herdenkingsstenen luidt *ce vertueux Prince/ Nôtre Illustre Patron/ amplifie cette*

p(i)euse/ et Sainte Fondation (deze eerbare Prins Onze Doorluchtige Beschermheer vergroot deze vrome en Heilige Stichting).

Er is een centraal geplaatste rondboogdeur in een geprofileerde omlijsting verrijkt met een sluitsteen met putto, eenvoudige imposten en neuten; met bekronende druiplijst met gestrekte uiteinden. Hogerop bevindt zich een rondboognis met een kopie van het beeld van Maria van Smarten, geflankeerd door voluutvormige vleugelstukken en bekroond door een waterlijst met gestrekte uiteinden. Boven de deur bevindt zich de gepolychromeerde wapenstein van de familie Thurn en Taxis.

Er zijn hooggeplaatste rondboogvensters in een vlakke omlijsting met oren op dropmotief, bekroond door een waterlijst met gestrekte uiteinden. De geveltop met kalkzandstenen afluïning is gevat tussen schouderstukken met bekronende siervazen en wordt bekroond door een geprofileerde waterlijst met gestrekte uiteinden, op zijn beurt bekroond door een verhoogd gebogen fronton met ijzeren kruis. In de top is een grote oculus onder waterlijst en uurwerk hogerop.

De zijgevels worden geritmeerd door eenvoudige, nagenoeg gevelhoge steunberen waartussen gelijkaardige, doch grotere rondboogvensters als in de zuidgevel. De kapel beschikt over een vrij gesloten koor met enkel in de halfcirkelvormige uitbouwen gelijkaardige steunberen en vensters en oculus in de puntgevel van de sluiting.

De oorspronkelijke kapel van 1695, vandaag in gebruik als sacristie, was een kleine kapel op rechthoekige plattegrond met een driezijdige sluiting, evenals de latere kapel opgetrokken in bak- en kalkzandsteen onder leien bedaking, overkragend op daklijstbalkjes.

Hoekkettingen van kalkzandsteen markeren het gebouw met segmentboogvensters in een kalkzandstenen omlijsting met neuten en sluitsteen onder waterlijst.

Toegang gebeurt via een eenvoudige rechthoekige deur onder houten latei.

De kapel bestaat uit een eenbeukige, bepleisterde ruimte met tongewelf voorzien van vergulde sterren en pseudo-gordelbogen, opgevangen door omlopend cordon en pseudo-kruisgewelf in het koor. Er is een grijs-zwarte tegelvloer.

In de sacristie (kapel van 1695) is een gewelf met vroeg-18de-eeuws stucwerk, voorzien van de Heilige Geest en een medaillon met de gekroonde naam van Maria; in de sacristie ligt een zwart-witte tegelvloer in dambordpatroon.

Zeven schilderijen met de voorstelling van de Zeven Smarten van Maria uit de Vlaamse School uit het eerste kwart van de 18de eeuw bekleden de kapel. Het meubilair is hoofdzakelijk 18de-eeuws met een houten hoofdaltaar en twee zijaltaren met links een doek met de voorstelling van de Heilige Joannes Nepomucenus en rechts de Heilige Jozef. Eiken, communiebank, preekstoel en biechtstoel. Het doksaal dateert van 1855 (Vandenbroecke) met orgel in Lodewijk XV-stijl. Verder zijn er wassen en metalen ex voto's, waarvan één gedateerd in 1737. In de vensters zit geometrisch glas in lood met in het koor de voorstelling van Onze-Lieve-Vrouw met Kind.

Er is een theatrale bekleding van de oostwand, achter het hoofdaltaar, (begin 18de eeuw) met integratie van de hooggeplaatste oculus, bekroond door twee engelen, ingewerkte schilderijtjes en een centraal Mariabeeld; een Louis XV-tabernakel tussen twee knielende engelen (18de eeuw) en ook Louis XIV-zijaltaren (18de eeuw); laatempire lambrisering onder het doksaal uit 1855, Het 17de-eeuwse Onze-Lieve-Vrouwebeeldje werd in 1978 gestolen en vervangen door een plaasteren exemplaar. In 2008 werd opnieuw een eikenhouten beeldje vervaardigd, dat het uitzicht van het oorspronkelijke beeldje heel dicht benadert. Het Mariabeeld en het Kind Jezus op haar linkerarm hebben geen kroontje meer. Ze dragen een kleedje met goudbrokaat en een met kant omhuld blauw manteltje.

De kapel bevat verder een zeldzaam orgelpositief uit het begin van de 18e eeuw dat er rond 1805 werd opgesteld en waarschijnlijk uit een klooster of kasteel afkomstig is.

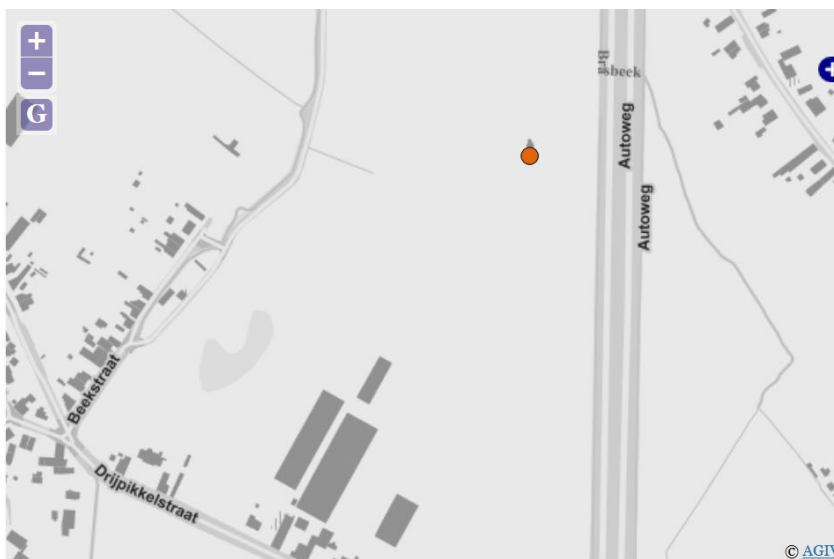
Architecturale mogelijkheden

Deze kapel meet 12 m op 5 m, De sacristie ligt in het verlengde van de kapel en is erg klein. Er is opbergruimte boven het sanitair achteraan rechts en onder de trap naar het doksaal.

Bouwfysische toestand

De kapel werd een eerste keer in 1927 gerestaureerd en is sinds 1952 beschermd. In augustus 2012 startten opnieuw restauratiewerken. De kapel werd op 15 augustus 2014 plechtig heringewijd.

9.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kapel, mooi verscholen in het groen is een pareltje van bouwerfgoed en heeft als bedevaartsoord een zeer grote socio-culturele waarde. Parking is er in overvloed, maar geen openbaar vervoer.

9.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Organisatie begrafenissen, huwelijken en dopen, met interesse uit de ruime regio.
- Bedevaartseizoen van mei tot september – wekelijkse misviering op woensdagavond + kaarskesprocessie
- 15 augustus openluchtviering Landelijke Gilde

10. Kapel Sint Eligius (Elooi) in Meise

10.1 Naam: Kapel Sint Eligius (Elooi)

Ligging: Hasseltbergstraat z.n. – 1860 Meise

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Kadaster: 1ste afdeling, sectie F nr 34a, 50° 94' 32.85" N, 4° 32' 85.33" O

Plaats in kerkelijke structuur

- Aartsbisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: St.-Martinus, Meise

Eigenaar: titels in onderzoek

Beschermingsstatuut:

-Bescherming als R 40171 Sint-Eligiuskapel Hasseltbergstraat zonder nummer (146616.445 181397.331)

- Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed

- Beschermd als monument Sint-Eligiuskapel sinds 15/03/1951 OB0000636

Capaciteit: 90 zitplaatsen (plaatsing stoelen: 89 in middenbeuk, 2 koor)

Beschrijving : laatgotische eenbeukige bedevaartkapel

10.2. Beschrijving

Historiek – cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40171>

De huidige laatgotische Sint-Eligius- of Sint-Elooi kapel, een bedevaartkapel, werd opgetrokken in 1652 en is gelegen op een ruim rechthoekig met gras begroeid en grotendeels omhaagd perceel, dat aan de zijde van de Nieuwelaan wordt afgeboord door een laag wit- en bakstenen muurtje met hekwerk en aan de andere zijden door lindebomen. Ze vormt de kern van Hasselt, een van oorsprong oud een voorheen geïsoleerd gehucht, al vermeld in de 12de eeuw en gelegen ten noorden van de dorpskern van Meise.

Een beeld met de voorstelling van *De gave van Sint-Elooi* van de hand van kunstsmid Paul Gregoir (Meise) staat opgesteld ten noorden van het koor; het werd gerealiseerd in roestvrij staal en in 2002 ingewijd door kardinaal Daneels naar aanleiding van het 350-jarige bestaan van de kapel. De naam van de kunstenaar en het jaar van de realisatie 1999, zijn verwerkt in de siermotieven van de mantel van Sint-Elooi.

Een modern Mariakapelletje staat in de zuidwestelijke hoek.

Omwille van de bijzondere ligging van de *Asselenberg* bij een kruispunt van verschillende diverticula is de oorsprong van de kapel volgens de literatuur vermoedelijk een heidense bidplaats die in de 7de-8ste eeuw gekerstend werd door zendelingen die er onderricht gaven en het doopsel toedienden. Het feit dat ze gelegen is op de grens met Meise, Oppem, Wolvertem en Sint-Brixius-Rode verleende haar ook het bijzondere statuut van grenskapel.

De naam "Capella de Hasselt" wordt voor eerst aangetroffen in 1222. Ondanks het feit dat de kapel over een kerkhof beschikte (*fruyt op 't kerckhoff*) heeft ze nooit het statuut van parochiekerk gehad. Ze beschikte immers niet over een doopvont en een tiendgebied. Er kon trouwens nog niet uitgemaakt worden of het ging om een kerkhof in de echte zin van het woord of om een plaatsnaam in de betekenis van 'hof rond de kapel'.

De in oorsprong romaanse kapel werd zwaar beschadigd tijdens de beeldenstorm (omstreeks 1566) en pas in 1590 hersteld. In die periode is er ook voor het eerst sprake van de verering van Sint-Eloy.

Onder impuls van de toenmalige pastoor van Meise Bartholomeus Gyssens en met hulp van de abdij van Grimbergen werd de toen bouwvallige kapel in het midden van de 17de eeuw heropgebouwd met behoud van bepaalde delen en toegewijd aan Maria en Sint-Elooi. De gevelsteen: "F.B.G.R./ A°1652" verwijst naar pastoor Frater Bartholomeus Gyssens reaedificavit. Sint-Elooi is de patroonheilige van de smeden, beschermer van het vee en pestheilige. De keuze heeft vermoedelijk te maken met het uitbreken van de pest in 1646, verspreid door rondtrekkende soldaten. Zijn relikwieën werden in 1754 van de dorpskerk naar hier overgebracht. Doorheen de eeuwen werden meermaals herstellingswerken uitgevoerd. Kort na de Eerste Wereldoorlog werd de kapel gerestaureerd en opnieuw gewijd in 1921. Bij de restauratiewerken in het begin van de jaren 1960 werd de kalk van de muren verwijderd evenals de koorlambrisering, de zoldering en vloer werden vernieuwd; het barokke altaar werd verwijderd.

De laatste renovatiewerken werden uitgevoerd naar een ontwerp van architect Katelyn Verhasselt van 2012.

De Sint-Elooi kapel is een georiënteerde, eenbeukige kapel op rechthoekige plattegrond van drie traveeën uitlopend op een driezijdig koor. Het geheel is opgetrokken uit bak- en kalkzandsteen en bevat onder een leien zadeldak dat aan de westzijde bekroond wordt door een klokkentoren onder spits tentdak met afgeschuinde hoeken en smeedijzeren kruis. Een gelijkaardig smeedijzeren kruis is terug te vinden op de oostelijke nokpunt.

Men treft er ritmerende speklagen, hoekkettingen, omlijstingen en een vrij hoge, afgeschuinde onderbouw van kalkzandsteen. De westelijke puntgevel met eenvoudige rondboogpoort in een geprofileerde hardstenen omlijsting met flankerende halfzuiltjes, is tot de schouderstukken en aanzet van de dakhelling volledig opgetrokken uit kalkzandsteen, de verankerde top is van baksteen en wordt horizontaal geritmeerd door speklagen. Het kalkzandstenen deel zou een overblijfsel zijn van de oude romaanse kapel. Bovenaan bevindt zich de hoger vermelde gevelsteen. De noord- en zuidgevel worden elk geopend door een eenvoudig gedrukt rondboogvenster in kalkzandstenen omlijsting met Y-vormige tussenstijl. Er is een gedichte rondboogdeur in een kalkzandstenen omlijsting met verankerde sluitsteen in de noordgevel, een overblijfsel van de oude kapel.

Binnenin vertoont de kapel een eenvoudige eenbeukige ruimte met gedecapeerde wanden op een kalkzandstenen onderbouw; het gedrukte bepleisterde tongewelf is voorzien van geprofileerde pseudo-ribben die neerkomen op kraagstenen waaronder trekijzers zijn bevestigd. De barokke stucversiering draagt het jaartal 1688 en vertoont vereenvoudigde arabesken, imitatiesluitstenen met een rozet en de Heilige Geest in de apsis.

Het huidige altaar werd vervaardigd uit neogotische altaarretabels, naar verluidt afkomstig uit de Sint-Martinuskerk, ter vervanging van het barokke altaar dat verdween bij de binnenrestauratie in 1959. Het doksaal heeft een balusterafsluiting. Recent werd er een kruisweg geplaatst van de hand van Martin Bollé (Schaarbeek). De glasramen in de apsis stellen Sint-Elooi en Sint-Antonius voor. Recente smeedijzeren sierstukken en de attributen als een blaasbalg en een aambeeld verwijzen naar de patroonheilige, evenals een koperen reliëf met de voorstelling van Sint-Eligius, getekend en gedateerd 'Fe 1957'.

Voor de aanleg van de Nieuwelaan, aangevat voor de Eerste Wereldoorlog en door oorlogsomstandigheden pas beëindigd in 1921, werd een deel van het voormalige kerkhof onteigend in 1909. De opbrengst werd gebruikt om herstellingswerken aan de kapel uit te voeren.

Vroeger lieten boeren en smeden er op 1 december hun paarden en werktuigen zegenen, maar die traditie verdween tussen de twee wereldoorlogen. In 1972 werd voor het eerst een vernieuwde viering gehouden, sindsdien wordt deze plechtigheid jaarlijks herhaald op de zondag die valt het dichtst bij 1 december.

Architecturale mogelijkheden

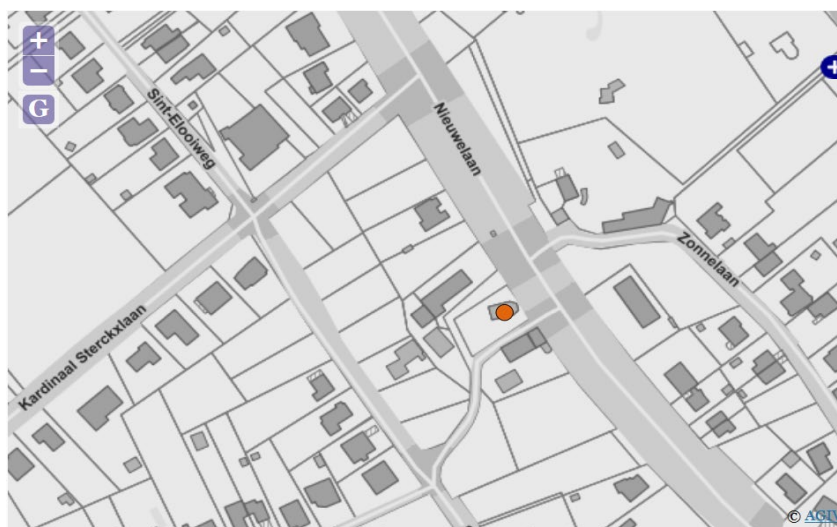
De kapel heeft een afmeting van 9m op 5 m; uitbreidingsmogelijkheden en/of mogelijke compartimentering zijn niet aanwezig. Er is geen sacristie en ook geen begroetingsruimte. De verwarmingsinstallatie op gas bevindt zich onder de moeilijk toegankelijke trap naar het doksaal waar een en ander wordt opgeslagen zoals de kerststal, enz. Er zijn ook twee tentoonstellingskasten om alle devotionalia en andere voorwerpen rond de figuur van St. – Elooi op te slaan.

Bouwfysische toestand

Monumentenwacht inspecteert regelmatig deze kapel. De kapel is recent (in 2021) gerestaureerd, hetgeen verklaart waarom in het meest recente inspectieverslag van Monumentenwacht een uitstekende toestand-en onderhoudstoestand werd opgenomen.

Voor deze kapel werd op 7 september 2023 een beheersplan opgemaakt door architecte Gisèle Gantois.

10.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kapel is gelegen aan de Nieuwelaan, tussen woningen. Door de recente woonuitbreidingen sluit de kapel min of meer aan bij het centrum.

Er zijn parkeermogelijkheden aan de Nieuwelaan. Een halte van het openbaar vervoer is in de onmiddellijke nabijheid aanwezig. In de naaste omgeving bevinden zich nog aan aantal andere beschermde monumenten: het Eclectisch landhuis Terassel (Vastgesteld bouwkundig erfgoed), het kasteel Ter Hasselt (Vastgesteld bouwkundig erfgoed) en de Villa Denise (Vastgesteld bouwkundig erfgoed)

10.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- 1x/maand eucharistieviering
- Organisatie dopen, huwelijken en begrafenissen
- Jaarlijkse St.-Elooi-eucharistieviering 1° zondag van december met wijding van paarden, koetsen en tractoren.

11. Kapel Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte (kapel van Amelgem)

11.1 Naam: Kapel Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte (kapel van Amelgem)

Ligging: Amelgemstraat, z.n. – 1860 Meise

Kadaster: 1ste afdeling, sectie H nr. 147a, 50° 55' 35.8" N, 4° 18' 44.3" O

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Plaats in kerkelijke structuur

- Aartsbisdom: Mechelen-Brussel
- Vicariaat: Vlaams-Brabant
- Pastorale regio: Mechelen
- Pastorale zone: Kiemkracht

Kerkfabriek: St.-Martinus, Meise

Eigenaar: Kerkfabriek St.-Martinus Meise (Beheersplan Beschermd cultuurhistorisch Landschap gehucht Amelgem en omgeving: " Met de Franse Revolutie werd de kapel geschonken aan de nieuwe gemeente Oppem, gevolgd door Brussegem en Meise."

Beschermingsstatuut:

- Opgenomen in de lijst van vastgesteld bouwkundig erfgoed (R 40178)
- Beschermd als monument Kapel Onze-Lieve-Vrouw Geboorte sinds 19 april 1955 (OB001773)

Capaciteit : 40 zitplaatsen (plaatsing stoelen: 40 middenbeuk)

11.2. Beschrijving

Historiek - Cultuurhistorische waarde

<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/564>

De oudste vermelding van de kapel van Amelgem, vermoedelijk ontstaan als een domaniale kerk, klimt op tot de 12de eeuw. De abdij van Grimbergen bezat al in 1155 het "altare de Amalrengem", de huidige kapel van Amelgem, die de zetel was van een niet onbelangrijke, zelfstandige parochie en waarvan de oorsprong wellicht teruggaat tot een Karolingische "eigenkerk". Op dat moment bezat de abdij ook al andere goederen, met name landerijen, weiden en twee watermolens. In 1287 werd Amelgem een afhankelijkheid van Meise. Vanaf de 14de eeuw werd het gehucht kerkelijk samengevoegd met Oppem.

Op de figuratieve kaart met de eigendommen van de abdij van Grimbergen (uit het Caertboek van de abdij, 1701, figuur §§§) is de kapel duidelijk herkenbaar.

De door hoge esdoorns beschaduwde Amelgemkappel in barokstijl is gelegen op een verhevenheid en werd gebouwd in 1637 in opdracht van abt Outers (1613-1647) van de norbertijnenabdij van Grimbergen.

De oudste vermelding van de kapel van Amelgem, vermoedelijk ontstaan als een domaniale kerk, klimt op tot de 12de eeuw. De abdij van Grimbergen bezat immers al in 1155 het 'altare de Amalrengem'. De kapel was volgens J. Heyvaert tot dan de zetel van een niet onbelangrijke, zelfstandige parochie. In 1287 werd Amelgem een afhankelijkheid van Meise. Vanaf de 14de eeuw werd het gehucht kerkelijk samengevoegd met Oppem.

De huidige kapel werd gebouwd in 1637 ten tijde van prelaat Christophorus Outers (1613-1647), ter vervanging van een oudere kapel die bouwvallig was geworden. Met de Franse Revolutie werd de kapel geschonken aan de nieuwe gemeente Oppem, gevolgd door Brussegem en Meise. Hoewel de kapel naderhand bedreigd werd met afbraak, bleef ze uiteindelijk behouden en werd ze een eerste maal gerestaureerd in 1830 en dit door toedoen van Amédée de Beaufort en zijn echtgenote Marie-Elisabeth Roose de Baisy ter gelegenheid van hun huwelijk.

Naderhand kwam de kapel opnieuw in verval, gevolgd door herstellingswerken, vooral aan het dak, vanaf 1897. Net na de Eerste Wereldoorlog en in 1928 werd de kapel nogmaals opgeknapt. De jongste restauratie werd opgestart in 2021 door de Kerkfabriek.

Het betreft een barokke kapel op rechthoekige plattegrond van twee traveeën met driezijdige sluiting. Het geheel is opgetrokken uit kalkzandsteen en afgedekt door een leien zadeldak. De als in- en uitgezwenkte topgevel uitgewerkte westgevel wordt begrensd door haaks ten opzichte van elkaar gestelde steunberen, bekroond met voluutvormige topstukken; de tweeledige top wordt gemarkeerd door een cordon en een bekronende lantaarn; het bouwjaar 1637 wordt weergegeven in een cartouche in de onderste topgeleding die overigens gemarkeerd wordt door voluutvormige vleugelstukken. Er is een rondboogdeur in een geprofileerde omlijsting met imposten, sluitsteen en korte druiplijst; bekronend radvenster. De overige gevels worden geritmeerd door steunberen, waartussen eenvoudige rondboogvensters in het schip; de apsis is blind.

De kapel is sober bepleisterd en beschikt over een beschilderd interieur met kruisriboverwelling waarvan de ribben worden opgevangen door vergulde consoles; de gewelven worden van elkaar gescheiden door geprofileerde gordelbogen neerkomend op consoles; gearmorieerde gewelfsleutels zijn aanwezig in beide rechte traveeën en Christusmonogram IHS in de apsis. De zwart-witte tegelvloer werd in dambordpatroon aangelegd. Er is een eenvoudig houten altaar met ariamonogram.

De omgeving van de kapel veranderde door de eeuwen heen ook van een open naar een veeleer gesloten omgeving. In eerdere studies (Van den Broeck 1987, Delestre & Lindemans 1948) wordt aangehaald dat er zich reeds in 1202 en ook nog in 1752 een (open) kerkhof bevond aan de (voorloper van de huidige) kapel. Bij de 300 jarige viering van de kapel in 1937 was de kapel ook nog goed zichtbaar (cfr. foto's in het abdijsarchief). Voorafgaand aan de huidige esdoorns (waarvan pas in 1981 sprake is) zouden er populieren rond de kapel gestaan hebben. Pas in een artikel uit 1981 (Guyot 1981) spreekt men van 'erables' (esdoorn) rond de kapel.

Architecturale mogelijkheden

Uitbreiding en/of mogelijke compartimentering zijn niet mogelijk in deze kapel met haar beperkte ruimte. Er is geen sacristie en ook geen begroetingsruimte in deze kapel. Er zijn geen nutsvoorzieningen aanwezig.

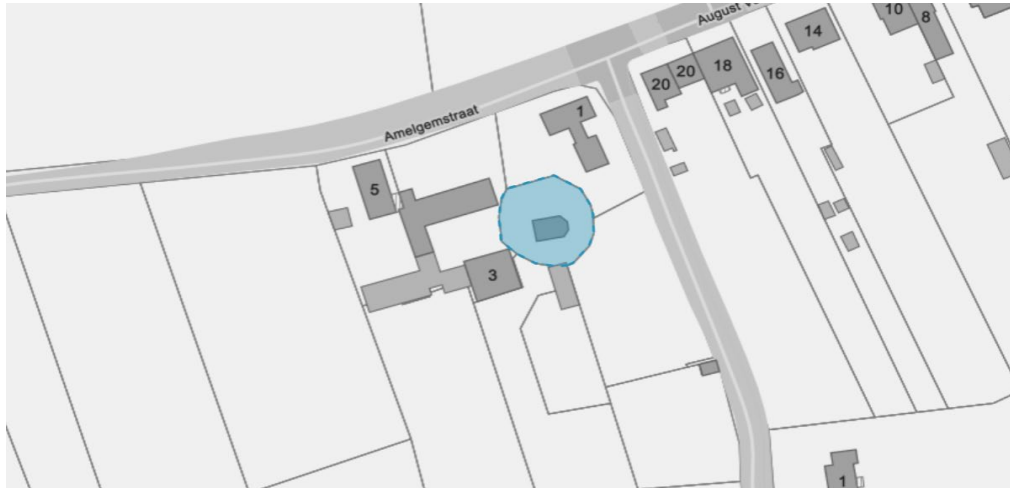
Bouwfysische toestand

De kapel wordt gerestaureerd in verschillende fases. In de eerste fase werd werk gemaakt van de reconstructie van de inderhaast afgebroken klokkentoren, die na 400 jaar en meerdere herstellingen niet meer te redden viel. Op 5 mei 2024 werd het gerestaureerde klokkentorentje ingewijd.

De tweede fase betrof de broodnodige restauratie van de 5 glasramen van de kapel. Dit werd gecombineerd met timmerwerken aan het zoldergebinte, waar een paar zwakke plekken waren vastgesteld. Fase 2 werd inmiddels succesvol beëindigd.

Momenteel is men volop bezig met de voorbereidingswerkzaamheden voor fase 3 waarbij het de bedoeling is om de gevel en binneninrichting onder handen te nemen.

11.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kapel ligt verscholen in het groen en heeft als bedevaartsoord een grote toeristische en socio-culturele waarde door de aanwezigheid van een drukbezocht wandelpad. Er is weinig beschikbare parking en geen openbaar vervoer.

De kapel ligt in het beschermd landschap “ Gehucht Amelgem en Omgeving”. (Beschermingsbesluit van 13/06/2003 waarmee het gebied ‘Gehucht van Amelgem’ definitief werd beschermd als cultuurhistorisch landschap.) Voor het beschermde landschap werd een beheersplan opgemaakt in 2021. De afbakening van het beschermde landschap omvat niet alleen de reeds beschermde hoeven Klein Amelgem, Groot Amelgem en de kapel van Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte met de daarrond gelegen huizen die grotendeels teruggaan tot de oude bebouwing van het gehucht, maar komt ook overeen met het historische abdijdomain zoals het wordt beschreven in 1554: in het totaal 147 hectare begrensd door de Heerbaan in het noorden en de Amelvonnebeek in het zuiden, dat nog steeds een visueel geheel en een aaneengesloten landbouwareaal vormt met ongeveer dezelfde oppervlakte, begrenzing, en landschappelijke elementen (akkers, weiden, hooibeemden, bos, houtkanten enz.). De kapel maakt wel geen deel uit van het beheersplan.

11.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Eén keer per jaar een misviering
- Permanent toegankelijk voor wandelaars en fietsers

NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

Algemeen

- De gemeente wil haar kerkgebouwen behouden als herkenningspunten en ontmoetingsplaatsen binnen de dorpskernen. De gemeente zet in op een intensieve valorisatie in de vorm van een nevenbestemming van alle kerkgebouwen met een gemeenschaps- of verenigingsdoel, zoals tentoonstellingen, concerten, lezingen, ceremonies of buurtactiviteiten. Voor alle Kerken opgenomen in dit Kerkenbeleidsplan wordt dan ook een nevenbestemming voorzien zodat naast de kerkelijke vieringen andere activiteiten in het gebouw mogelijk zijn.
- De concrete invulling zal gebeuren in overleg met de betrokken gemeentelijke adviesraden en kerkfabrieken, met respect voor de eigenheid en mogelijkheden van elk gebouw.
- Om nevenbestemmingen mogelijk te maken is het voorzien van sanitaire voorzieningen in de kerkgebouwen of in de zeer nabije buurt van de gebouwen noodzakelijk.
- Op diverse locaties binnen de gemeente zijn reeds AED-toestellen geplaatst. Wanneer de kerkgebouwen in het kader van een nevenbestemming meer gaan gebruikt worden, worden er ook meer bezoekers verwacht. Voor zover in de buurt van het kerkgebouw nog geen AED-toestel is geplaatst, wordt bekeken om aan het kerkgebouw een AED-toestel te plaatsen.
- De gemeente beschikt over 8 begraafplaatsen. Momenteel wordt meer en meer gekozen voor crematie in plaats van begravingen. Er dient derhalve plaats voorzien te worden voor urnenvelden, columbaria en strooiweides. De gemeente wenst eveneens te evolueren naar parkbegraafplaatsen waar groen centraal staat, die toegankelijk zijn en onderhoudsvriendelijk (regelgeving pesticiden). Het moet een plaats van rust zijn. Tevens moet er een logische indeling zijn van de begraafplaatsen. Na hiermee een aanvang te hebben genomen in 2025 met het kerkhof van Westrode, wordt in het meerjarenplan 2026-2031 van de gemeente de herinrichting en vergroening van een aantal begraafplaatsen voorzien.

Specifiek

Visie kerk St.-Kwintinus Imde

Gezien de grootte van de kerk en de goede akoestiek in deze kerk wordt geopteerd om dit gebouw meer te gaan benutten als concertlocatie.

In samenspraak met de dienst Vrije Tijd, wordt nagegaan of deze locatie kan meegenomen worden in de programmering van activiteiten, meer in het bijzonder in de activiteiten van GC De Muze.

Visie kerk St.Martinus Meise

De in de kerk aanwezige beiaard vormt een uniek onderdeel van het lokale erfgoed en verdient blijvende aandacht. Deze kerk biedt mogelijks opportuniteiten voor de organisatie van cursussen, toonmomenten en/of concerten door de in de buurt gelegen gemeentelijke Academie voor Muzische Kunsten en het GC De Muze.

Er is een studie voor de heraanleg van de publieke ruimte van het dorpscentrum van Meise lopende waarbij wordt gestreefd om van oa de zone rond de kerk en voormalige pastorie een aangename publieksruimte te maken waarbij sterk wordt ingezet op vergroening.

Visie kerk Onze Lieve Vrouw Boodschap Meuzegem

De gemeenteraad keurde op 16 september 2025 een samenwerkingsovereenkomst betreffende de opmaak van het Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan Bedrijvigheid Meuzegem goed. De basisintentie voor de opmaak van dit PRUP is een juridisch-planologische langetermijnoplossing voor een aantal zonevreemde bedrijven te bewerkstelligen, vertrekkende van eerdere initiatieven en met als doelstelling het scheppen van klaarheid inzake de toekomstige ontwikkelingen en bestemming; met inbegrip van eventuele planologische en/of financiële compensaties. De kerk van Meuzegem is gelegen in de zone van deze zonevreemde bedrijven. Er zal nagegaan worden of het nuttig is om de kerk Onze Lieve Vrouw Boodschap op te nemen in het plangebied van dit PRUP.

Het College ging reeds in zitting van 14 juli 2025 akkoord met een onthardings- en vergroeningsproject van het kerkhof van Meuzegem. De bestaande verharding voor de kerkingang zal worden vervangen door waterdoorlatende kleiklinkers; er wordt een nieuw pad vanop de Meuzegemstraat naar het ingangspad en de uitbreiding van het kerkhof eveneens in waterdoorlatende kleiklinkers aangelegd. De rest van het kerkhof zou dan eveneens worden ingezaaid met een grasmengsel en hier en daar worden nog verschillende aangepaste bomen voorzien.

Visie Kerk St Medardus en Gilardus Rossem

Uit het beheersplan opgemaakt in 2021 door architecte Gantois, blijkt dat de restauratie van deze kerk zich opdringt, zowel wat het interieur als wat het exterieur betreft. In dit beheersplan werd ook reeds gesteld dat met een toekomstgerichte visie het Kerkbestuur ernaar streeft om samen met de gemeente Meise en Onroerend Erfgoed na te denken over een passende nevenbestemming voor de kerk naast de bestaande religieuze activiteiten. Het beheersplan zou hierbij een leidraad vormen om de nodige stappen van onderhoud, restauratie en herinrichting te zetten. Deze toekomstvisie blijft nog steeds actueel: gezien de fraaie ligging op het nabijgelegen 3-gemeentepunt, het feit dat de kerk deel uitmaakt van het beschermd landelijke dorpsgezicht, de toeristische potentie en de aanwezige parkeerfaciliteiten en gezien de toestand van het gebouw en omringende muur zal een renovatiedossier voor deze kerk opgestart worden. Het oog is daarbij gericht op duurzaam gebruik voor meerdere functies, zoals een tentoonstellingsmuseum, toeristisch vertrekpunt en horeca.

Daarbij kan geopteerd worden om de zijbeuken te gebruiken als tentoonstellings-, ceremonie- en evenementenkerk en. het grote koor voor te behouden voor de eredienst.

Visie kerk Onze lieve Vrouw van de Rozenkrans- Westrode

Voor deze locatie wordt in het bijzonder onderzocht of kan worden samengewerkt met de gemeentelijke basisschool aan de overkant van de straat. Deze school kampt immers met een tekort aan ruimte. In maart 2022 werd reeds een overeenkomst door de gemeenteraad goedgekeurd waardoor de Kerkfabriek voor haar vergaderingen, het ontvangen van gelovigen en het bewaren van archieven kan gebruik maken van een lokaal in het schoolgebouw. In de toekomst wordt onderzocht of de kerk zou kunnen dienen als lokaal voor voorstellingen, opvang of andere schoolactiviteiten, zodat het gebouw op een meer zinvolle manier kan worden benut en bijdragen aan een levendige en verbonden dorpskern.

Visie kerk St Laurentius en St Gorik - Wolvertem: nevenbestemming in ruimte

De gemeente werkt momenteel aan een plan voor de dorpskernvernieuwing van Wolvertem. Er werd een studiebureau aangesteld voor de opmaak van een ontwerp. In de projectzone is, naast ondermeer het oud gemeentehuis en de voorliggende parking, eveneens de St Laurentius-kerk opgenomen, met als doel te evolueren naar een levendigere en aantrekkelijkere dorpskern. In het oud gemeentehuis zal een horeca-zaak gehuisvest worden. Bedoeling is om met de herinrichting van de dorpskern een visuele verbinding te maken tussen het plein voor het gemeentehuis en de kerk, waarbij de kerk en de omgeving rond het kerkgebouw een centrale plaats krijgt als ontmoetings- en belevingsruimte voor inwoners en verenigingen.

Binnen deze visie zal worden onderzocht of er in de zijbeuken van de kerk onder meer de archieven van Heemkring Berla, eventueel in combinatie met een tentoonstellingsruimte, en sociale activiteiten als de Fietsbib hun stek kunnen krijgen. Op deze manier zou het gebouw een verbinding kunnen vormen tussen verschillende activiteiten: religieuze, culturele, erfgoed, sociale activiteiten...

Visie Boskapel

Gelet op de fraaie ligging in een bos en de aanwezige parkeermogelijkheden biedt de kapel toeristische potentie. Het gebruik wordt gericht op duurzaamheid en er wordt gekeken naar meervoudige functies, bijvoorbeeld als vertrekpunt voor wandel- en fietsroutes.

Visie Sint Elooikapel

Naast de organisatie van religieuze activiteiten, wordt van deze kapel thans reeds regelmatig gebruik gemaakt door de Cultuursmakers Meise en het Broederschap van Sint-Elooi. Het onderbrengen van bijkomende functies in deze kapel zal dan ook gebeuren in overleg met het bestuur van deze organisaties. Het is alleszins de wens van het Lokaal Bestuur om de jaarlijkse

Sint-Elooi-viering met wijding van paarden, koetsen en tractoren te kunnen blijven behouden op deze locatie.

De gemeente onderzoekt de mogelijkheid om, in samenwerking met de Academie voor Muzische Kunsten, een permanente piano te plaatsen in de kapel. Hierdoor zouden publieke toonmomenten en examens van de Academie in deze kapel kunnen plaatsvinden; ook repetities of optredens van Meisese koren zouden hiermee gefaciliteerd worden.

Visie Kapel Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte (kapel Van Amelgem)

Zoals reeds hoger werd gesteld heeft deze kapel nood aan restauratiewerken. Ondermeer omwille van de mogelijkheid om voor de werken een verhoogde subsidiëring te kunnen bekomen is in overleg tussen het Lokaal Bestuur en het Centraal Kerkbestuur overeengekomen om deze kapel van Amelgem bijkomend op te nemen in het kerkenbeleidsplan. Dit met de uitdrukkelijke verbintenis vanuit de Kerkfabriek van Meise dat de gemeente niet zal gevraagd worden tussen te komen in de investerings- en/of exploitatiekosten voor de (restauratie) van de kapel.

Deze kerk zal opengesteld worden voor wandelaars en kan fungeren als plaats voor organisatie van activiteiten, voorbeeld in het kader van het strategisch project Groene Noordrand.

BESLUIT

Dit kerkenbeleidsplan is opgemaakt in nauwe samenwerking tussen een vertegenwoordiging van het Centraal Kerkbestuur en een vertegenwoordiging van het Lokaal Bestuur.

Momenteel wordt in dit plan voor alle kerkgebouwen een nevenbestemming opgenomen, hetzij in tijd hetzij in ruimte.

De opmaak van dit plan is slechts een startpunt voor de realisatie van deze nevenbestemmingen. Alle betrokken partijen zijn er zich van bewust dat voor de effectieve realisatie van deze nevenbestemmingen nog aantal maatregelen vereist zijn. Mogelijks zal bij de uitwerking van deze maatregelen blijken dat de huidige intenties dienen aangepast te worden.

Bijlage: overzicht geraadpleegde bronnen

Administratieve rechtsbibliotheek, Kerkbesturen, J. Dujardin, Die Keure, uitgave 2003

Administratieve rechtsbibliotheek, Bestuur van de eredienssten, W. Somers, J. Dujardin, B. Houbrechts, T. Loose, Die Keure, bijzondere reeks

Impuls, Inspiratiebron voor lokale leiders, Ruim 20 jaar erediensstendecreet, Tijd voor een reflectie, januari 2025, uitg. Excello.net en Van den Broele

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: *Parochiekerk Sint-Kwinten* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40202>.

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Parochiekerk Sint-Martinus [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40152>

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: *Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Rozenkrans* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40224>.

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Boodschap (online),
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40214>

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Parochiekerk Sint Stefanus (online),
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40181>

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Parochiekerk Sint-Medardus en Gilardus (online),
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40218>

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Parochiekerk Sint Brixius (online);
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40173>

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Parochiekerk Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans
(online); <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40224>

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Parochiekerk Sint-Laurentius en Sint-Gorik met omringend
kerkhof [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40189>

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: *Kapel Onze-Lieve-Vrouw Behoudenis der Kranken* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40203> .

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: *Sint-Eligiuskapel* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40171>.

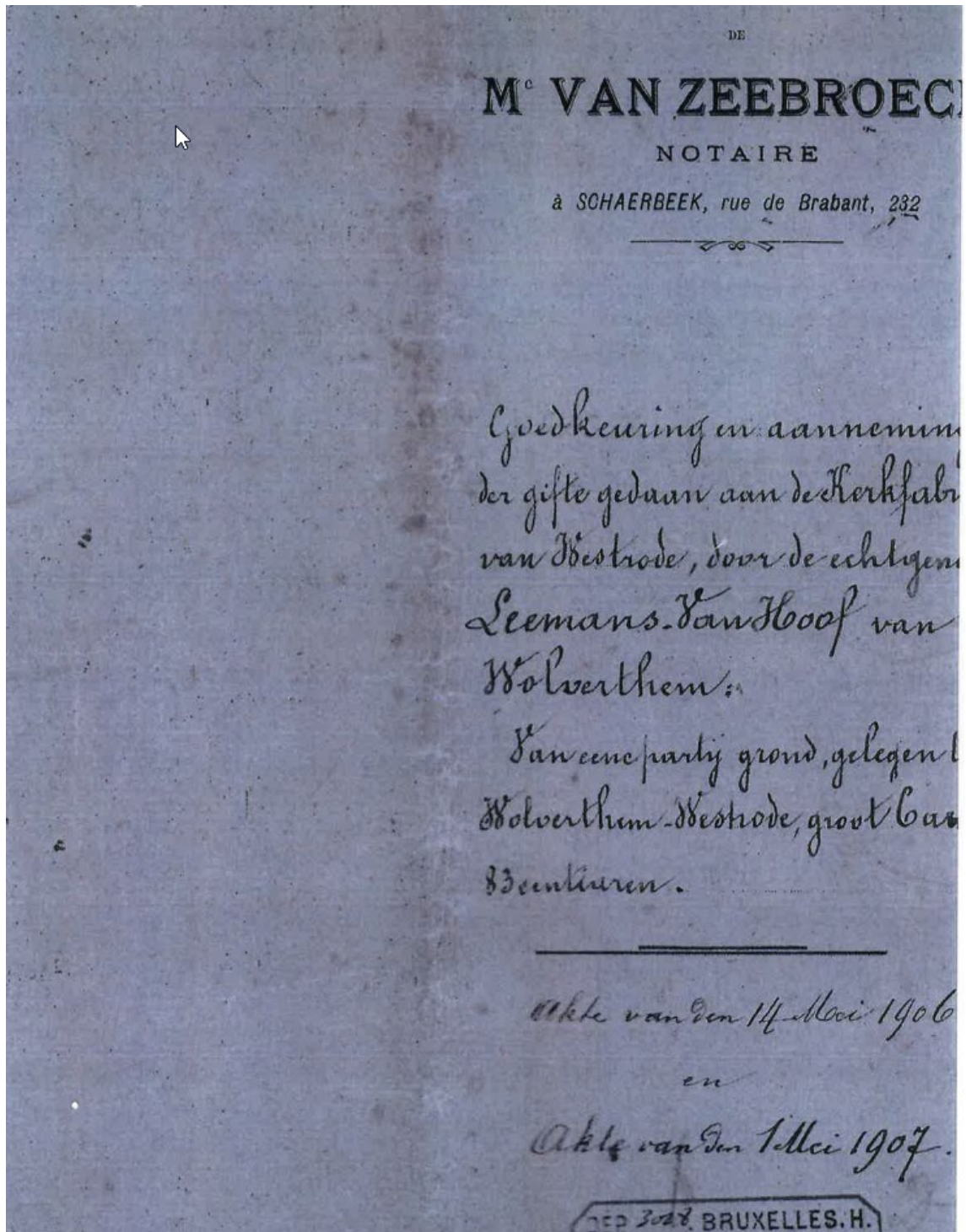
Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: *Kapel Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/564>

LEFEVRE J., VERHASSELT L. & T'KINT J. 1978: *Geschiedenis van Wolvertem*, Affligem.

JEF HEYVAERT, 2005, *Meise van oorsprong tot 1940*, Cultuurraad Meise

Bijlage: eigendomstitels

Kerk Westrode

ÉTUDE
DE
M^o VAN ZEEBROECK
NOTAIRE

à *SCHAERBEEK, rue de Brabant, 232*

Goedkeuring en aanneming der gifte gedaan aan de Kerkfabriek van Westrode, door de echtgenooten Leemans & Van

---

*Gifte door de echtgenooten Leemans & Van Sloof
aan de Kerkfabriek van Westrode
Van een partij land te Holverthem Westrode.*

1233 267

1668 230

Voor Ons, Servant Jan Kiebroede, notaris verblijvende te Scha
best.

Sijn verschenen:

Abijnheer Franciscus Seemans en zijne echtgenote die hij bijstaat
en gemachtigt vrouwe Francisca Van Hoof, eigenaars en landbouwer
wonende te Wolvethem.

Welke Komparanten verklaren bij deze onverwedersepelijke gift luss
schen te vonden te doen.

Aan de Werkfabriek van Westrode, gemeente Wolvethem

Van een partij grond gelegen te Wolvethem, Westrode, aan den steenweg
van Merom naar Sandergeel, hebbende vijftien melers vijftig centmelers in
gevel op degen steenweg, van eene oppervlakte van zesaren drijen lechtig c.
liaren, waarop zich bevindt een gebouw dienende tot kerst der parochie
Westrode, zoo en gelijkt de grond verbeeld en aangeduid is onder de letters
B. C. D op de grondkaart daarvan opgemaakt door den landmeter Van de
ke Wemmel den acht en twintigsten juli negentien honderd en vijf, welke
hieraan zal gehecht blijven; - dit goed gescheiden uit eenen groterem eigen
dom bekend op 't kadaster wijck B, nummers 318, 318^c, 318^d, 318^e en 318^f

Bewijs van eigendom.

Het gegeven goed behoort aan vrouwe Seemans toe hoofdens hare vrede
Egidius Van Hoof en Rosalie Baluwé en thachtens toevreiging haren gedaan by
akt van deeling heden gepasseerd worden ondergetekenden notaris.

De gehuisschen Van Hoof-Baluwé hadden het aangekocht in openbare
verkoopning ten vergoethe van Maria Theresia de Boeck, vrouw van Joseph
Brouwers te Mossegheem, volgens proces verbaal van eindelijke toewijzing,

gesteld doorden notaris Delzaert te Brussche den vijf en twintigsten Mei achtte honderd drie en zestig, overgeschreven ten bureele van hypothekken te Bruss den zeventienden Juli daarna, boek 2545, nummer 13.

de begiftigde zal zich met deze eigendomslichting moeten vergenoeg zonder tot eenige andere aflevering van titels recht te hebben dan een afschrijven dezer.

Conditien.

Deze gift is geschied op de volgende conditiën.

1. De begiftigde Hertfabriek bekomt van stonden af den volken eigende het vrijgenot van het gegeven goed.

2. Het goed wordt gewaarborgd vrij, zuiver en onbelast van alle schulden en inschrijvingen.

3. Het wordt gegeven in den staat en zoo en gelijk het heden zich bevindt met alle zijne voordeelige en op last van alle zijne nadeelige diensbanden.

4. De kosten en rechten dezer gift zijn ten laste van de begiftigde Hertfabriek.

5. Daarenboven is deze gift geschied op last door de begiftigde Hertfabriek van jaarlyks en kenneurwizen dagen in deze Hertkdoente celebreren, eenen tot lafenis der zielen van Epictius Van Hoof en Rosalie Baluwe, ouders van de vrouw gespiter. Deze mis zal geschieden op de ure der dagelyksche mis ten en voor zooveel mogelijk binnen de maand Februari.

Alhier is medeverrekenen:

Wijken Jan Antonius Westens, eigenaar en landbouwer wonende te Wolvenhove - Westbroole.

Welcke in zijne hoedanigheid van Tresorier van de Hertfabriek van

Westwode bij deze heeft verklaard voorgaande gift te aanveerden in voordeet van deze kerkfabriek onder de enkele voorbehouding van goedkeuring door de beroyde overheid.

Waarvan akt. _____

Gedaan en verleden te Schaerbeek, ter Studie. _____

Het jaar negentien honderst en zes, den veertien den Meert. _____

ben bijwezen van Gustaaf bolin, zadelmaker en Borneel Vandencruy sen, schoenmaker, wonende beide te Schaerbeek, aangezichte getuigen.

Na gedane voorlezing van dezen akt aan partijen hebben zij donsel ven geteekend met de getuigen en ons notaris.

/Volgen de handteekens./ _____

Geregistreerd een blad twee verzendingen te St. Joost. 2/11. den negen tienden Meert. 1906, boek 291, blad 15 van 1. Ontvangen twee fanthen veertig centiemen.

de ontvanger / geteekend / Em. Bornez. _____

Doorgelijkrwymig afschrijft.

L. Van Reelbroeck

Uitgegeven boek 269 n° 1066

Recht	4	49
Zool. Overzicht		33
Doel.		02
Verordn.	4	84
Verordn.	1	2
Verordn.		
To Zamen	11	01

Overgeleverd ten kantore der Grondpanden

te Brussel den zwaanden Mei

1880 Zwaen Boek 10713 N° 2 en ambtehalve

ingeschreven boek 3167 N° 224

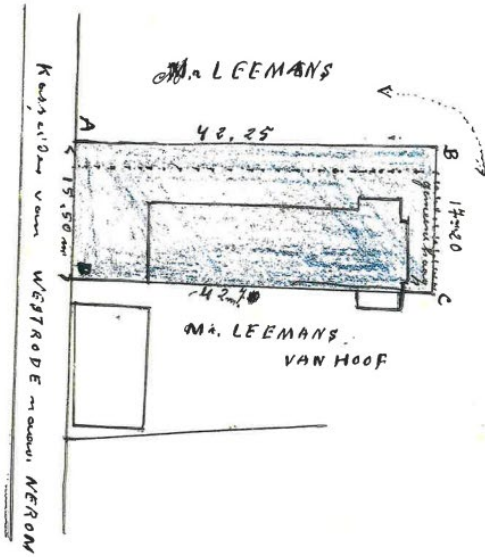
Ontvangen elf frank een centiemy.

De Bewaarder

Colonia

Gemeente Westertien

gebied Westrode

Schaal: 1/500

Boskapel

N° 124

↳
Du 5 mai 1858
Donation
Véritable première copie
N° 124 exp. (3/4)

S'advant, sous Charles Schelhaert, Notaire
 à la résidence de Mousmé, arrondissement de Louvain
 les et en présence des témoins et après nommés,
 Et comparé:

Monsieur Eugène Whierpont, domicilié à Haul, administrateur des biens de Son Altesse Sérénissime le Prince Maximilien Charles de la Belgique et de Saxe-Buchau et de Kratochyn, propriétaire, demeurant à Parisbonne.

Agissant en qualité de mandataire de Monsieur de Siquen le Prince sus dit, aux termes de sa procuration datée de Parisbonne le quatre fois dix huit cent cinquante huit, dûment visé pour l'usage, revêtu des légalisations requises pour son authenticité, et la enregistré à Bruxelles le vingt quatre avril dix huit cent cinquante huit volume cent vingt quatre, folio sept verso case sept, reçu en principal et additionnels deux francs vingt dix centimes, par le receveur Wolvoet. Laquelle après avoir été lue et lue véritable par le comparant, demeurera annexée aux présentes.

Lequel comparant agissant, en dite qualité a exposé ainsi: Que le vingt et novembre seize cent quatre vingt dix huit, par acte passé pardevant le Notaire Ulric de Cournelles, la Dame Anne - Louise Philippine de Seroycken, Comtesse de Boppe, Princesse de Chimnax et de Saint Empire, Margrave de la Tour et de Stoppinghen, Comtesse de Beaumont, Caronne de St. Anselm Wolvoet, a donné et cédé au profit de la Chapelle de la Sainte Vierge, alors nouvellement érigée par le Comte Wolvoet au moyen des contributions et avec le consentement de Monsieur l'Evêque de Malines dans les Actes de la dite Dame à Wolvoet, sous le titre de: Sala infirmorum, le fond sur lequel la Capelle est construite avec environ six mètres vingt cinq centimètres de terrain tout autour, sans préjudice au droit de rachat pour la même Dame et

PROVINCIE BRABANT
—
arrondissement Brussel
—
GEMEENTE

WOLVERTEM

UITTREKSEL

van het Register der Beraadslagingen van ^{de Gemeenteraad} ~~van~~ ^{van} Wolvertem

ZITTING VAN 12 april 1957.

Tegenwoordig: HH. Jacq.t'Kint: Burgemeester-Voorzitter; Dr. Van den Bruel en Baudewijns: Schepenen; Van Caesbroeck, Roosemont, Van den Moortel, De Coninck, Van Buggenhout, Van den Brande: Raadsleden; De Maeyer: Gemeentesecretaris.

Voorwerp: Boskapel-plaatsen van glasramen.

De Gemeenteraad:

Gezien de beraadslaging van de Kerkfabriek van St. Laurentius Wolvertem, en van de Boskapel (Kapel van Onze Lieve Vrouwe Behoudenis der Kranken), waarvoor besloten wordt, ter gelegenheid van het driehonderd jarig bestaan de devotie in 1958, in de Boskapel kunstglasramen te plaatsen, volgens ontwerpen bij haar beraadslaging gevoegd; deze ontwerpen worden aan huidige beraadslaging toegevoegd; Gezien de Boskapel een geklasseerd monument is;

Overwegende anderzijds dat de kosten dezer glasramen evenals de plaatsing daarvan zullen bekostigd worden door de kerkfabriek voornoemd (giften enz.);

Gezien dit werk dus geen enkele invloed zal hebben op de gemeentefinanciën; Gezien de ontwerpen waarover hoger sprake en overwegende dat deze de geschiedenis der devotie tot O.L.Vrouwe en het ontstaan der Boskapel weergeven;

Na grondig onderzoek;

Met algemene stemmen:

E S L U I T :

.- Geeft een gunstig advies aan de beraadslaging der Kerkfabriek van het Centrum, betreffende het plaatsen van kunstglasramen in de Boskapel.

.- Deze beraadslaging ter goedkeuring aan Bevoegde Instantie over te maken.

Gedaan in zitting van de Gemeenteraad te Wolvertem, de 12 april 1957.

Bij bevel:

De Gemeentesecretaris,
g.F. De Maeyer.

De Voorzitter,
g. Jacq.t'Kint

Voor gelijkvormig uittreksel,

Bij bevel:

De Gemeentesecretaris,

De Burgemeester,

Kapel van Amelgem

d. DE KAPEL

Sedert 1955 een beschermd monument.

Na plunderingen en vernielingen wordt de kapel in 1606 hersteld door toedoen van de abdij. Het wapen van de abdij is ingemetseld boven de ingang deur.

Ondanks de herstellingswerken bleef het gebouw bouwvallig en in 1637 wordt een nieuwe kapel gebouwd door bemiddeling van prelaat Outers van de abdij van Grimbergen. Hij verfraaide de kapel met merkwaardige schilderijen en beelden waarvan helaas niets is overgebleven.

De kapel van O-L-Vrouw-Geboorte is opgetrokken in witte zandsteen en getuigt van de alsdan vigerende Brabantse barokstijl. Ze heeft twee traveeën en een driezijdige sluiting, afgedekt met een gebogen leien zadeldak. Een rond venster bevindt zich boven de ingang deur. De voorgevel heeft een gebogen fronton. In het midden vinden we een steen met het jaartal 1637.

Het licht stroomt de kapel binnen langs vier rondboogvensters, in de zijgevels geritmeerd door steunberen.

De kapel werd bedreigd met afbraak, maar dit kon worden voorkomen. Het volgend relaas licht ons hierover in : "27-11-1826 : Op rekweste Kerkfabriek Ophem, hebben goed gevonden voors kerkfabriek in het bezit te bevestigen van de zoogenoemde kapel van Amelghem, alsmede van de daartoe behorende gronden 14 r 6 ellen onder Ophem en afkomstig van de voormalige abdij van Grimbergen, worden opgamelde kerkfabriek gemachtigd om de gedachte kapel in het openbaar voor afbraak te doen verkoopen".

De oudst gekende weeraanve van de kapel volgens een akwarel van begin 1700.

Het zicht achteraan geeft een idee van de hoogte.

Ook de gemeente was hierbij betrokken. In het verslag van de Gemeenteraad, in zitting te Meysse d.d. 11 juli 1829, wordt genoteerd :

«Vraag gedaan door den Kerken Raad, strekkende om gemagtigd te worden de kapel van Amelghem in het openbaar te verkoopen ter afbraak.

Gezien de beraadslaging van den Raad der Kerk dezer gemeente van July strekkende om gemagtigd te worden de kapel van Amelgem in het openbaar ter afbraak te verkoopen.

Overwegende dat de verkooping strekt tot voordeel der Kerk aangezien dat zij als nu van geen nut is voor dezelve, terwijl de kapel verkocht zijnde, den opbrengst der verkooping zoude kunnen gebruikt worden tot de noodwendigheden der Kerk, en den grond waar op dezelve is staande ten hare voordeele zou kunnen worden verhuurd. Heeft goedgevonden hun E.D.G.A. heeren gedeputeerde Staten te aanzoeken om ten gevolge het Koninklijk Besluit dd 27 November 1826 No 105, de fabriek der Kerk dezer gemeente te magtigen om de kapel in het openbaar ter afbraak te verkoopen.» In 1830 wordt een nieuwe beslissing genomen. Het verslag van de gemeenteraad vertelt ons dat «22 Junij 1830.....dat de kapel met kleine bekostiging ...in den allerbesten staat kan worden hersteld; dat de inwoners van Meysse, Ophem en Brussegem aan de behoudenis en herstelling zeer aanklevende zijn, ... geen gevolg aan de verkooping tot afbraak .....gezegde fabriek magtigende om uit de daartoe geofferde gelden bedoelde kapel behoorlijk te doen herstellen ...»

In 1830 wordt de kapel voor de eerste maal **gerestoreerd**, door toedoen van graaf Amédée de Beaufort slotheer van Bouchout. Dat gebeurde op aangeven van zijn echtgenote Marie-Elisabeth Roose de Ba bij gelegenheid van hun huwelijk. In de loop der volgende jaren komt de kapel terug in verval. In 1897 stelt de Commissie der Gebouwen een verslag op en in de volgende jaren worden herstellingen uitgevoerd, vooral aan het dak.

Na 1918 wordt de kapel nogmaals opgeknapt. Initiatiefnemers zijn kunstschilder Edwin Ganz M. A. Cosijn, raadgever bij Touring Club, en de toen wonende heer Boucqueau.

Vervolgens wordt belangstelling getoond onder impuls van ene jonkheer J. Kempeneers. Hij kan de zaai bepleiten bij de prelaat van Grimbergen, de burgemeester van Brussegem, de pastoor van Oppem, barones de Viron te Vijlst. Die wordt voorzitter van het in 1936 opgerichte «Komiteit der Kapel», met als medebeheerders Rafaël Anne de Molina uit Ossel en nog andere bewonderaars van de kapel.

Een prentkaart met kar suggereert het verval van de kapel.

Federale
Overheidsdienst
FINANCIEN

PATRIMONIUM-
DOCUMENTATIE

*Afd. : Kantoor Rechtszekerheid Vilvoorde
Groeneniel 51
1800 Vilvoorde*

**KANTOOR RECHTSZEKERHEID
VILVOORDE**

Meise
Tramlaan 8
Meise
KBO: 0207.511.011

Uw bericht van 16/09/2024	Uw kenmerk Eigendomstitels	Ons kenmerk 53 ² : 2024 / 1302 IB	Bijlage(n) 0
------------------------------	-------------------------------	---	-----------------

Vilvoorde, 04/10/2024

Opzoeking 30-jarige oorsprong van eigendom

Geachte,

In antwoord op uw schrijven kan ik U overeenkomstig de huidige documentatie van het kantoor rechtszekerheid Vilvoorde volgende gegevens mededelen :

Meise (2^e afd Wolvertem – 23093)

Kerk, Barbiestraat 1+, sectie C, nr 210 P0000, met oppervlakte van 2a

Eigenaar:

Gemeente Meise (KBO 0207.511.011):

1/1 VE

Ingevolge:

Vermoedelijk behoorde voormeld goed sedert meer dan 30 jaar toe aan de Gemeente Meise, maar daar hebben wij geen gegevens kunnen over terugvinden.

Wij verwijzen u dan ook graag verder naar het Rijksarchief:

RdE 38 blz 63

RdP 37/58

RdP p 2/429

RdP 36/385

RdE 36/398

RdE 37/8

RdE 38/blz 93

RdE 36/398

503a032b-6515-4e5b-b61d-f76333159657

Meise (1° afd - 23050)

Kerk, Brusselse Steenweg 1, sectie G, nr 112 P0000, met oppervlakte van 5a 30ca

Eigenaar:
Gemeente Meise (KBO 0207.511.011): 1/1 VE

Ingevolge:

Vermoedelijk behoorde voormeld goed sedert meer dan 30 jaar toe aan de Gemeente Meise, maar daar hebben wij geen gegevens kunnen over terugvinden.

Wij verwijzen u dan ook graag verder naar het Rijksarchief:

RdE 38 blz 63

RdP 37/58

RdP p 2/429

RdP 36/385

RdE 36/398

RdE 37/8

RdE 38/blz 93

RdE 36/398

Meise (2° afd Wolvertem – 23093)

Kerk, Meusegemstraat 70, sectie E, nr 130 P0000, met oppervlakte van 2a 90ca

Eigenaar:
Gemeente Meise (KBO 0207.511.011): 1/1 VE

Ingevolge:

Vermoedelijk behoorde voormeld goed sedert meer dan 30 jaar toe aan de Gemeente Meise, maar daar hebben wij geen gegevens kunnen over terugvinden.

Wij verwijzen u dan ook graag verder naar het Rijksarchief:

RdE 38 blz 63

RdP 37/58

RdP p 2/429

RdP 36/385

RdE 36/398

RdE 37/8

RdE 38/blz 93

RdE 36/398

Meise (2° afd Wolvertem – 23093)

Kerk, Oppemkerkstraat 1, sectie G, nr 306 P0000, met oppervlakte van 1a 80ca

Eigenaar:

Kerkefabriek St-Martinus (VL Meise) (KBO 0211.161.575): 1/1 VE

Ingevolge:

22/12/2022: Overdracht van onroerende goederen ingevolge MB dd 22/12/2022
Samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen Onze-Lieve-Vrouw
van de Heilige Rozenkrans, Westrode te Meise, Onze-Lieve-Vrouw Boodschap,
Meuzegem te Meise, Sint-Medardus en Sint-Gildardus, Rossem te Meise en
Sint-Kwinten, Imde te Meise met de erkende lokale geloofsgemeenschap
Sint-Laurentius, Wolvertem te Meise

Meise (2° afd Wolvertem – 23093)

Kerk, Rossemdorp 34+, sectie D, nr 271 B P0000, met oppervlakte van 23a 80ca

Eigenaar:

Gemeente Meise (KBO 0207.511.011): 1/1 VE

Ingevolge:

Vermoedelijk behoorde voormeld goed sedert meer dan 30 jaar toe aan de Gemeente Meise,
maar daar hebben wij geen gegevens kunnen over terugvinden.

Wij verwijzen u dan ook graag verder naar het Rijksarchief:

RdE 38 blz 63

RdP 37/58

RdP p 2/429

RdP 36/385

RdE 36/398

RdE 37/8

RdE 38/blz 93

RdE 36/398

Meise (2° afd Wolvertem – 23093)

Kerk, Gemeenteplein 24, sectie F, nr 617 P0000, met oppervlakte van 5a 80ca

Eigenaar:
Gemeente Meise (KBO 0207.511.011): 1/1 VE

Ingevolge:
Vermoedelijk behoorde voormeld goed sedert meer dan 30 jaar toe aan de Gemeente Meise, maar daar hebben wij geen gegevens kunnen over terugvinden.

Wij verwijzen u dan ook graag verder naar het Rijksarchief:

RdE 38 blz 63
RdP 37/58
RdP p 2/429
RdP 36/385
RdE 36/398
RdE 37/8
RdE 38/blz 93
RdE 36/398

Meise (2° afd Wolvertem – 23093)

Kapel, Drijpikkelstraat 1+, sectie A, nr 644 P0000, met oppervlakte van 2a

Eigenaar:
Kerkfabriek St-Laurentius te Wolvertem (VL-Meise) (KBO 0211.339.145): 1/1 VE

Ingevolge:
22/12/2022: Overdracht van onroerende goederen ingevolge MB dd 22/12/2022
Samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen Onze-Lieve-Vrouw van de Heilige Rozenkrans, Westrode te Meise, Onze-Lieve-Vrouw Boodschap, Meuzegem te Meise, Sint-Medardus en Sint-Gildardus, Rossem te Meise en Sint-Kwinten, Imde te Meise met de erkende lokale geloofsgemeenschap Sint-Laurentius, Wolvertem te Meise

Meise (1^a afd - 23050)

Kapel, Hasseltbergstraat 43+, sectie F, nr 34 A P0000, met oppervlakte van 1a 09ca

Eigenaar:

Gemeente Meise (KBO 0207.511.011):

1/1 VE

Ingevolge:

Vermoedelijk behoorde voormeld goed sedert meer dan 30 jaar toe aan de Gemeente Meise, maar daar hebben wij geen gegevens kunnen over terugvinden.

Wij verwijzen u dan ook graag verder naar het Rijksarchief:

RdE 38 blz 63

RdP 37/58

RdP p 2/429

RdP 36/385

RdE 36/398

RdE 37/8

RdE 38/blz 93

RdE 36/398

"De afgeleverde inlichtingen dienen nagezien te worden door diegenen die er gebruik van willen maken. De kantoren rechtszekerheid verschaffen inlichtingen op basis van gekende gegevens die ze bezitten op het ogenblik van de aanvraag. Noch de administratie noch haar personeel kunnen aansprakelijk worden gesteld voor enige onjuistheden. De afgifte van inlichtingen doet geen afbreuk aan het principe dat elke opgemaakte aangifte van nalatenschap en alle andere documenten, steeds en voor het geheel onder de volledige verantwoordelijkheid valt van zijn aangevers."

Kantoor Rechtszekerheid Vilvoorde
Groenstraat 51, 1800 Vilvoorde
•E-mail: rzsj.kantoor.vilvoorde@minfin.fed.be

6/6

ADDENDUM BIJ KERKENBELEIDSPLAN MEISE 2025

Partijen

Eenzijds gemeente Meise, vertegenwoordigd door Caroline De Ridder, algemeen directeur en Ilse Spooren, voorzitter gemeenteraad, verder genoemd 'de gemeente'.

Anderzijds de aartsbisschop van Mechelen-Brussel, vertegenwoordigd door de bisschoppelijk gedelegeerde voor het tijdelijke, de heer Derek de Wilde, verder genoemd 'het aartsbisdom'.

Voorafgaande uiteenzetting

Eerder keurde de gemeenteraad van 18 november 2025 het kerkenbeleidsplan voor de gemeente Meise goed.

Een belangrijk punt dat verder dient uitgeklaard te worden is het eigendomsrecht van de verschillende kerken en kapellen, gelegen op het grondgebied van de gemeente.

Beide partijen wensen ook het kerkenbeleidsplan op een aantal punten te verduidelijken. Dit onder meer voor wat betreft het onderscheid tussen enerzijds 'valorisatie' (dit betreft occasionele activiteiten, andere dan eredienst, in kerken of kapellen, zoals bijvoorbeeld concerten, lezingen of tentoonstellingen) en anderzijds 'nevenbestemming' (dit betreft een structurele andere bestemming, in ruimte of tijd, naast de blijvende bestemming als gebouw van de eredienst)

Overeenkomst

1. De kerken van Sint-Martinus Meise en Sint-Brixius blijven in dit kerkenbeleidsplan bestemd als gebouw voor de eredienst, met mogelijkheid tot valorisatie.
2. Voor de kerk Sint-Laurentius Wolvertem kunnen mogelijke herbestemmingen onderzocht worden. Indien er een in alle aspecten gefundeerd voorstel van herbestemming uitgewerkt wordt, dan kan dit voorgelegd worden aan de aartsbisschop van Mechelen-Brussel, voor goedkeuring.
3. De andere kerken en kapellen blijven in dit kerkenbeleidsplan bestemd als gebouw voor de eredienst, met mogelijkheid tot nevenbestemming.
4. Het aartsbisdom verbindt zich ertoe het kerkenbeleidsplan, goedgekeurd op gemeenteraad van 18 november 2025, eveneens goed te keuren, uiterlijk op 24/12/2025.
5. Beide partijen verbinden zich ertoe om gesprekken te beginnen, met het oog op het uitklaren van het eigendomsrecht van de betrokken kerken en kapellen, en de bijhorende pastorieën, met de intentie hierover tegen uiterlijk 31/12/2026 een dading af te sluiten, waarbij alle eigendomsrechten definitief vastgesteld worden.

Opgemaakt te Meise, op 16/12/2025, in 2 exemplaren, waarvan elke partij erkent een ondertekend exemplaar te hebben ontvangen.

De gemeente:

Het aartsbisdom

Ilse Spooren
voorzitter van de gemeenteraad

Caroline De Ridder
algemeen directeur

